

Kortlægning af folkeskolens praksis for arbejdet med ordblinde elever

Kommenteret tabelrapport

INDHOLD

Kortlægning af folkeskolens praksis for arbejdet med ordblinde elever

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	9
2.1	Hvem henvender tabelrapporten sig til?	9
2.2	Om datagrundlaget	10
<hr/>		
3	Ordblinde elever på skolerne	12
3.1	Antal ordblinde elever	12
3.2	Skolernes undervisningstilbud	13
<hr/>		
4	Rammerne omkring undervisning af ordblinde elever	17
4.1	Retningslinjer for skolernes arbejde	18
4.2	Skolernes brug af individuelle planer	19
4.3	Skolernes brug af kontaktpersoner	22
4.4	Ledelsens rolle	23
4.5	Muligheder og udfordringer i skolernes praksis	23
<hr/>		
5	IT-hjælpemidler til ordblinde elever	25
5.1	Elevernes adgang til IT-hardware	26
5.2	Lærernes brug af IT-hjælpemidler i undervisningen	26
<hr/>		
6	Læsevejlederens arbejde med ordblinde elever	29
6.1	Læsevejledere med viden om ordblinde elever	30
6.2	Læsevejledernes opgaver	31

6.3	Læsevejledernes brug af kommunale konsulenter	36
<hr/>		
7	Læsevejledernes perspektiv på lærernes arbejde med ordblinde elever	38
7.1	Lærernes undervisning	39
7.2	Muligheder og udfordringer i lærernes arbejde	41
<hr/>		
8	Kontakt mellem skole og hjem	45
8.1	Forældrenes kontakt til skolen	45
8.2	Skolernes tilbud om kurser til forældre	47
<hr/>		
	Appendiks A – Tabeller	48
<hr/>		
	Appendiks B – Metodeappendiks	57
<hr/>		

1 Resumé

Denne tabelrapport sætter fokus på folkeskolernes praksis i arbejdet med ordblinde elever, som udgør ca. 7 % af en årgang. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har undersøgt almenpædagogiske forhold i skolen og rammer omkring undervisningen af ordblinde elever. I rapporten ser EVA nærmere på, hvad der kendetegner den undervisning, ordblinde elever modtager, herunder skolernes brug af forskellige undervisningstilbud, brugen af IT-hjælpe midler i undervisningen og forskellige lærergrupperes tilgange til undervisningen af ordblinde elever. Rapporten fokuserer ligeledes på rammerne for undervisningen af ordblinde elever, såsom kommunale handleplaner og skolers retningslinjer.

Tabelrapportens resultater er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt landets folkeskoler. Respondenterne er primært de læsevejledere på skolerne, som skolelederne vurderer har den bedste viden om skolens arbejde med ordblinde elever. Tabelrapporten er én ud af tre udgivelser i EVA's undersøgelse om undervisningen af ordblinde elever. Læs mere om de øvrige udgivelser på side 11.

Resultater

Lærernes arbejde med ordblinde elever

Store forskelle på dansklæreres og øvrige læreres arbejde med ordblinde elever

Der er stor forskel på læsevejledernes oplevelse af, hvordan henholdsvis dansklærere og øvrige lærere støtter de ordblinde elever i undervisningen. I alt 84 % af læsevejlederne vurderer, at dansklærerne i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblindes mulighed for at bruge IT-hjælpe midler. Tilsvarende vurderer i alt 33 % af læsevejlederne, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblindes mulighed for at bruge IT-hjælpe midler.

Kompetenceudvikling af øvrige lærere kan styrke læringsmulighederne for ordblinde elever

Det er særligt kompetenceudvikling af de øvrige lærere (lærere, der ikke er dansklærere), der kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. 65 % af læsevejlederne vurderer, at man i høj grad kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblindes elever gennem kompetenceudvikling af lærere i de øvrige fag. Tilsvarende mener 45 % af læsevejlederne, at man i høj grad kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblindes elever gennem kompetenceudvikling af dansklærerne.

Læsevejlederne vurderer, at lærernes implementering af IT-hjælpe midler i undervisningen skal forbedres

I alt 87 % af læsevejlederne vurderer, at lærernes implementering af IT-hjælpe midler i fagene i høj eller nogen grad i skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblindes elever.

Stort set alle lærere (96 %) har adgang til de IT-hjælpe midler, som de ordblinde elever bruger, men blot 10 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne i høj grad anvender IT-hjælpe midler til ordblinde elever i almenundervisningen. 58 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne i nogen grad anvender IT-hjælpe midler til ordblinde elever i almenundervisningen, mens 27 % vurderer, at lærerne anvender IT-hjælpe midler i mindre grad.

Ordblinde elever støttes via differentiering i almenundervisning og undervisning i mindre grupper

Skolerne bruger forskellige tiltag i arbejdet med at støtte de ordblinde elever i undervisningen. På i alt 81 % af skolerne angiver læsevejlederne, at alle eller de fleste ordblinde elever tilbydes støtte via differentiering i almenundervisningen.

Af de undervisningstilbud til ordblinde elever, der ligger uden for almenundervisning, er det undervisning i mindre grupper, der anvendes mest af skolerne. På i alt 69 % af skolerne angiver læsevejlederne, at alle eller de fleste ordblinde elever modtager undervisning i mindre grupper. Disse undervisningsforløb varer typisk mellem én og fire måneder, og indholdet har altid eller næsten altid fokus på elevens læse- og skrivefærdigheder (64 %), elevens læse- og skrivestrategier (63 %) eller introduktion til og undervisning i funktionerne i IT-hjælpe midler (62 %).

Skolernes brug af kompetenceudvikling

Under halvdelen af skolerne afsætter tid til at kompetenceudvikle lærere inden for arbejdet med ordblinde elever

42 % af skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærerne (via kurser, oplæg osv.) ift. generel viden om ordblinde elever. På skoler, hvor der afsættes tid til kompetenceudviklingen, vurderer 6 % af læsevejlederne, at lærerne i høj grad gør brug af kompetenceudviklingen. 52 % vurderer, at lærerne i nogen grad bruger den, mens 40 % vurderer, at lærerne i mindre grad bruger muligheden for kompetenceudvikling.

44 % af skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærerne ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning. På de skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling, vurderer 8 % af læsevejlederne, at lærerne i høj grad bruger muligheden for denne type kompetenceudvikling. 51 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne bruger muligheden for kompetenceudvikling i nogen grad, mens 39 % vurderer, at lærerne bruger muligheden for kompetenceudvikling i mindre grad.

På skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling, ser læsevejlederne mere positivt på lærernes arbejde med ordblinde elever

Der er sammenhæng mellem læsevejledernes oplevelse af lærernes arbejde med ordblinde elever, og om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling. Læsevejledernes oplevelse af både dansk lærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever er mere positiv på de skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling. Flere læsevejledere på skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling af lærerne, vurderer i højere grad, at lærerne:

- Støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpe midler
- Giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via lyd eller billeder
- Arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier
- Forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevens mulighed for at bruge IT-hjælpe midler.

Kommunale rammer og retningslinjer

Læsevejlederne gør i høj grad brug af kommunale konsulenter

De fleste læsevejledere (85 %) angiver, at der er en kommunal læsekonsulent eller lign., som kan bistå læsevejlederne på skolerne i deres arbejde. Samtidig angiver 13 % af læsevejlederne, at de ikke har en sådan mulighed.

Ud af de læsevejledere, der har adgang til en kommunal konsulent, gør langt størstedelen brug heraf (91 %). Læsevejlederne bruger primært den kommunale konsulent til sparring om enkelte elever og til at få ny viden på ordblindeområdet.

Skoler i kommuner med handleplaner udarbejder også egne retningslinjer på skolen

15 % af læsevejlederne angiver, at der ikke findes en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever. 76 % af læsevejlederne angiver, at der er kommunale handleplaner for arbejdet.

23 % af læsevejlederne angiver, at skolen ikke har egne retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever. 72 % af læsevejlederne angiver, at skolen har egne retningslinjer.

Der er sammenhæng mellem kommunale handleplaner og skoler med egne retningslinjer. På skoler, hvor der er en kommunal handleplan med faste procedurer, angiver 83 %, at der også er udarbejdet retningslinjer på skolen. På skoler, hvor der ikke er nogen kommunal handleplan, angiver 57 %, at der er udarbejdet retningslinjer på skolen.

Flere skoler i kommuner med handleplaner udarbejder individuelle planer for ordblinde elever

61 % af læsevejlederne angiver, at skolerne udarbejder individuelle planer (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind. Samtidig svarer 34 % af læsevejlederne, at skolerne ikke udarbejder individuelle planer.

Der er en sammenhæng mellem, om skolen udarbejder individuelle planer, og hvorvidt der findes en kommunal handleplan for skolens arbejde. På skoler, hvor der er en kommunal handleplan med faste procedurer, angiver 68 %, at der udarbejdes en individuel plan. På skoler, hvor der ikke er nogen kommunal handleplan, angiver 46 %, at der udarbejdes en individuel plan.

Læsevejledernes erfaringer

Læsevejlederne udfører en bred vifte af opgaver

Læsevejlederne har mange forskellige opgaver i forhold til skolernes ordblinde elever. Særligt har læsevejlederne ansvar for at teste eleverne (98 %), at stå for udvikling af skolens indsats i samarbejde med ledelsen (88 %), at stå for samarbejde med forældre (88 %), at stå for at holde skolen opdateret om viden om ordblindhed og IT-hjælpe midler (85 %), at introducere elever til IT-hjælpe midler (83 %) og at varetage undervisning af ordblinde elever fx i mindre grupper eller ordblindeklasse (81 %).

Læsevejledere med få års erfaring føler sig i mindre grad klædt på til at varetage deres opgaver og mangler tid til deres arbejde

I alt 93 % af læsevejlederne føler sig i høj eller nogen grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblinde elever.

Nye læsevejledere føler sig i mindre grad klædt på til at varetage deres opgaver end læsevejledere med flere års erfaring. Nye læsevejledere vurderer også i højere grad, at tid til læsevejledernes arbejde med skolens ordblinde elever er et område, hvor rammerne for deres arbejde kan forbedres, sammenlignet med læsevejledere med flere års erfaring.

2 Indledning

Ordblinde elever udgør omtrent 7 % af en årgang¹. Det svarer til, at der er én til to ordblinde elever pr. skoleklasse. Ordblinde elever klarer sig generelt ikke så godt fagligt, som deres ikke-ordblinde jævnaldrende, ligesom de også i højere grad kan risikere at få sociale udfordringer i skolen. De faglige og sociale udfordringer kan betyde, at nogle ordblinde elever helt mister motivationen for at gå i skole. Når eleverne skal videre til ungdomsuddannelse, viser tal fra 2018, at tre ud af ti ordblinde unge ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, hvilket er dobbelt så mange sammenlignet med jævnaldrende unge, der ikke er ordblinde². De ordblinde elevers faglige og trivselsmæssige udvikling og gennemførelse af uddannelse er i høj grad påvirket af den undervisning, eleverne får. Når undervisningen tager højde for de ordblinde elevers læse- og skrivevanskeligheder, har eleverne lettere ved at følge med i timerne, og det er også med til at skabe bedre vilkår for, at eleverne udvikler sig fagligt og trives i skolen.

Der er i de seneste år kommet øget fokus på ordblinde elever i grundskolen. Fx er der, i tråd med anbefalinger fra forskning på området, kommet øget fokus på opsporing af ordblinde elever med Børne- og Undervisningsministeriets nationale orblindetest. Med orblindetesten findes der derfor nu et fælles redskab, der hjælper skoler med at identificere ordblinde elever. Men folkeskolernes praksis med hensyn til de undervisningstilbud, der gives til eleverne, som findes ordblinde, kan være meget forskellig, og der findes ikke et overblik over skolernes praksis på tværs af landet. Derfor sætter Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) med denne tabelrapport fokus på folkeskolers praksis for undervisningen af ordblinde elever.

Formålet med tabelrapporten er at kortlægge de almenpædagogiske forhold og rammer omkring skolernes arbejde med ordblinde elever. Tabelrapporten er én ud af tre udgivelser i EVA's undersøgelse om undervisningen af ordblinde elever. Se mere om udgivelserne på side 11.

2.1 Hvem henvender tabelrapporten sig til?

Der er mange aktører i og omkring skolen, som spiller en vigtig rolle for skolernes arbejde med at støtte ordblinde elever bedst muligt. Politikere og beslutningstagere på området har ansvar for de overordnede rammer for undervisningen af ordblinde elever, og på alle skoler spiller ledelsen en rolle i forhold til de retningslinjer, der er sat for arbejdet med de ordblinde elever på den enkelte

1 Tallet er et omtrentligt skøn. Egmont Fondens rapport *Let vejen – til uddannelse for ordblinde børn og unge* fra 2018 peger på, at 7 % voksne danskere definerer sig selv som ordblinde, mens 8 % af eleverne i folkeskolen i 2014 modtog støtte på grund af store læsevanskeligheder.

2 Egmont (2018). *Egmont rapporten 2018: Let vejen – til uddannelse for ordblinde børn og unge*. København: Egmont Fonden.

skole. På mange skoler vil en læsevejleder³ eller tilsvarende ressourcemedarbejder ligeledes have stor indflydelse skolens arbejde med ordblinde elever. Derfor er pointerne i denne tabelrapport målrettet både skoleledelse og læsevejledere/ressourcepersoner på skolerne, samt politikere og beslutningstagere på området.

Tabelrapporten er udarbejdet af konsulent Anne Kyed Vejbæk (projektleder) og seniorkonsulent Anne Grosen.

2.2 Om datagrundlaget

Tabelrapporten er blevet til på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere på folkeskoler foretaget i foråret 2020. Spørgeskemaundersøgelsen er en totalundersøgelse, hvilket vil sige, at skolelederne på samtlige folkeskoler er blevet inviteret til at lade skolens læsevejleder med bedst viden om skolens arbejde med ordblinde elever eller den medarbejder, der er tættest involveret i skolens arbejde, modtage spørgeskemaet. 822 skoler (69 %) har takket ja til at deltage i undersøgelsen og angivet kontaktoplysninger. Spørgeskemaundersøgelsen har 585 respondenter, hvilket giver en samlet svarprocent på 71 %.

Når vi igennem tabelrapporten refererer til undersøgelsens respondenter, beskriver vi dem som læsevejledere, idet 90 % af skolerne har angivet en læsevejleder som den, der ved mest om skolens arbejde med ordblinde elever. De øvrige 10 % fordeler sig over blandt andet ordblindelærere (24 %), pædagogiske ledere (22 %) eller specialundervisningslærere (19 %) (se tabel A.1 i appendiks A). Gruppen af respondenter i denne undersøgelse er udvalgt af skolerne pga. deres viden om arbejdet med ordblinde elever. Det betyder, at resultater vedr. fx læsevejledernes erfaring eller efteruddannelse ikke er repræsentative for læsevejledere på folkeskolerne generelt.

Tabelrapporten præsenterer læsevejledernes perspektiv på skolernes arbejde med ordblinde elever. Når vi beskriver skolens praksis, fx i forhold til antal ordblinde elever, den undervisning de deltager i, og hvordan lærerne understøtter de ordblinde elever i undervisningen, er det således læsevejlederens oplevelse og vurdering af skolens praksis, vi præsenterer.

Dataindsamlingen er gennemført af Epinion for EVA. Metoden bag spørgeskemaundersøgelsen er yderligere beskrevet i appendiks B.

3 I rapporten anvendes betegnelsen *læsevejleder*. På nogle skoler har man andre betegnelser for denne funktion, fx *ordblindelærer* eller en *ressourcelærer* med ansvar for de ordblinde elever. I denne rapport anvendes betegnelsen *læsevejleder* for den medarbejder på skolen, som har ansvar for blandt andet at teste elever, som man mistænker er ordblinde, at give tilbagemelding til elever og forældre, vejlede lærere og i nogle tilfælde undervise de ordblinde elever på mindre hold uden for den almene undervisning.

Ekspertgruppe

Undersøgelsen er tilknyttet en ekspertgruppe, som har fungeret som sparringspartnere og kritiske læsere og dermed har bidraget til at skærpe EVA's analytiske blik fra projektopstart til projektafslutning. I denne del af undersøgelsen har ekspertgruppen bidraget med sparring om spørgeskemaets emner og spørgsmål.

Ekspertgruppen består af: Gitte Grabov, læsevejleder på Kongevejens Skole, Christina Staalgaard, læsevejleder på Bakkegårdsskolen, Trine Nobelius, specialkonsulent hos Styrelsen for Undervisning og Kvalitet under Børne og Undervisningsministeriet, Dorthe Klint Petersen, ph.d. og selvstændig konsulent samt Helle Bundgaard Svendsen, ph.d. og lektor v. VIA University College.

EVA's undersøgelse om undervisning af ordblinde elever

Formålet med EVA's undersøgelse *Undervisning af ordblinde elever i folkeskolen* er at kvalificere skolernes videre arbejde med at tilbyde de ordblinde elever bedst mulig støtte, så de lærer og trives i deres skolegang. Undersøgelsen rummer følgende udgivelser:

Vidensnotat

EVA formidler resultaterne af en vidensopsamling, der bygger på forskning inden for almenpædagogiske forhold i skolen og rammer om undervisningen af ordblinde elever.

Tabelrapport

EVA kortlægger skolernes strukturelle og organisatoriske praksis i forhold til arbejdet med ordblinde elever på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere foretaget i foråret 2020.

Rapport

EVA sammenholder forskningsbaseret viden på området med skolernes aktuelle praksis i forhold til arbejdet med ordblinde elever.

Se mere på www.eva.dk/grundskole/undervisning-ordblinde-elever.

3 Ordblinde elever på skolerne

Ordblinde elever udgør omtrent 7 % af en årgang, hvilket svarer til, at der er én til to ordblinde elever pr. skoleklasse. Det er op til den enkelte skoleleder at tilbyde eleverne relevant støtte. Det vil sige, at hvordan man vælger at støtte de ordblinde elever afhænger af den enkelte elevs behov samt rammer og retningslinjer på skolen. Der findes flere forskellige måder at støtte ordblinde elever i deres skolegang både i den almene undervisning og uden for den almene undervisning.

I dette kapitel ser vi på spørgeskemaets resultater vedrørende hvor mange ordblinde elever, der er på skolerne og den undervisning, som eleverne tilbyde. Kapitlet viser at:

- 28 % af skolerne har mellem 11 og 20 ordblinde elever på skolen, og 23 % af skolerne har mellem 21 og 30 ordblinde elever på skolen.
- Læsevejledernes vurdering af hvor mange ordblinde elever, der er på skolen, svarer til, at andelen af ordblinde elever er 5,4 % af det samlede antal elever.
- Skolerne bruger forskellige tiltag i arbejdet med at støtte de ordblinde elever i undervisningen. I alt 81 % af læsevejlederne svarer, at alle eller de fleste ordblinde elever støttes via differentiering i almenundervisningen, og i alt 69 % af læsevejlederne svarer, at alle eller de fleste modtager undervisning i mindre grupper uden for almenundervisningen, mens heltidstilbud anvendes i meget lille grad.
- Den undervisning, som ligger uden for almenundervisning og bruges mest af skolerne, er undervisning i mindre grupper. Denne undervisning løber typisk over én til to eller tre til fire måneder med gennemsnitligt 3,8 undervisningslektioner om ugen. Eleverne deltager i gennemsnit i denne type forløb 4,8 gange i løbet af deres skoletid.
- Indholdet i den undervisning, der foregår uden for almenundervisningen, har altid (næsten altid) fokus på elevens læse- og skrivefærdigheder (64 %), elevens læse- og skrivestrategier (63 %) eller introduktion til og undervisning i funktionerne i IT-hjælpe midler (62 %).

3.1 Antal ordblinde elever

Læsevejlederne er blevet bedt om at give et skøn på hvor mange ordblinde elever, der pt. er på deres skole. Tabel 3.1 viser fordelingen af antallet af ordblinde elever på skolerne.

TABEL 3.1

Hvor mange ordblinde elever går der på din skole?

	Antal	Procent
0	6	1 %
1-5	51	9 %
6-10	80	14 %
11-20	166	28 %
21-30	134	23 %
31-40	72	12 %
Over 40	76	13 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 28 % af læsevejlederne svarer, at de har kendskab til, at der på skolen er mellem 11 og 20 ordblinde elever, mens 23 % angiver, at de har 21-30 ordblinde elever på skolen. 1 % har svaret, at de ikke har nogen ordblinde elever på skolen. Hvis vi sætter antallet af ordblinde elever i forhold til skolens størrelse, kan vi se, at jo flere elever der går på skolen, jo flere ordblinde elever er der også på skolen (se tabel A.2 i appendiks A).

Tabel 3.2 viser andelen af ordblinde elever på skolerne.

TABEL 3.2

Andelen af ordblinde elever på tværs af skolerne (N = 583)

	Andel
Andelen af ordblinde elever på tværs af skolerne	5,4 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Andelen af ordblinde elever er udregnet ved det totale antal ordblinde elever (angivet af læsevejlederne) divideret med den totale elevbestand på de deltagende skoler.

Note: To skoler indgår ikke i beregningen, da der ikke findes oplysninger om elevbestanden på de to skoler.

Tabellen viser, at de ordblinde elever udgør 5,4 % af alle elever blandt de adspurgte skoler. Da ordblindedetesten først kan gennemføres fra marts i 3. klasse, vil det sige, at der går ordblinde elever i 0.-3. klasse, som er ordblinde, men som endnu ikke er blevet testet. Disse elever indgår ikke i de 5,4 %.

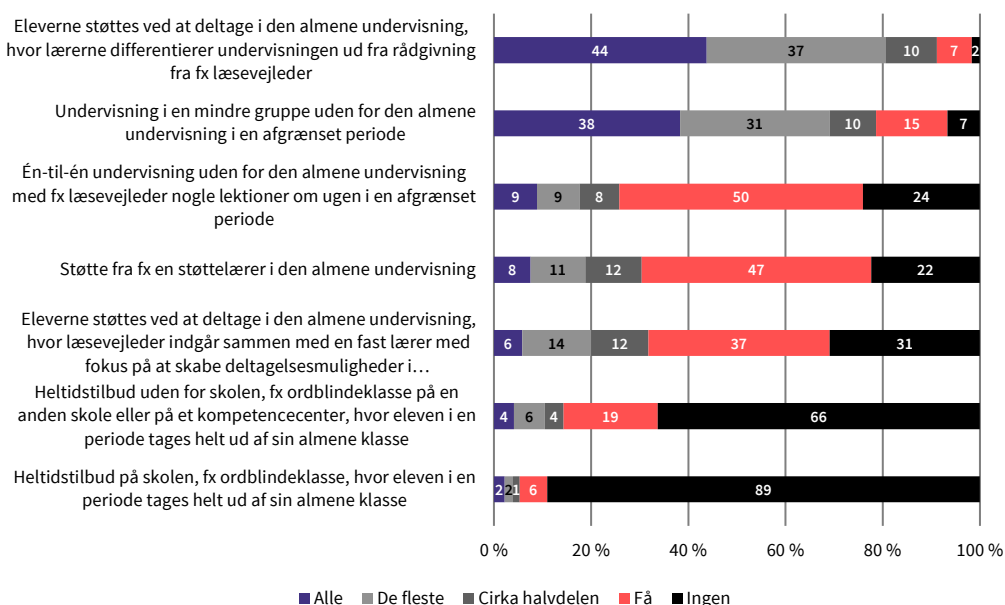
3.2 Skolernes undervisningstilbud

Ordblinde elever kan modtage forskellige former for støtte i eller uden for almenundervisningen. Hvilke tilbud skolerne gør brug af kan afhænge af både retningslinjer på den enkelte skole eller på kommunalt niveau, ressourcer og hvilke kompetencer, der er til stede på den enkelte skole.

Figur 3.1 giver et overblik over de forskellige typer forløb, skolerne gør brug af. De er ikke gensidigt udelukkende, dvs. skolen kan godt gøre brug af flere forskellige tilbud til skolens ordblinde elever, og eleverne kan godt både modtage undervisning uden for almenundervisningen og støttes via differentiering i den almene undervisning.

FIGUR 3.1

Hvor stor en andel af skolens ordblinde elever modtager følgende undervisningstilbud på grund af deres ordblindhed? (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Den fulde formulering af femte svarmulighed i figuren er: "Eleverne støttes ved at deltage i den almene undervisning, hvor læsevejleder indgår sammen med en fast lærer med fokus på at skabe deltagelsesmuligheder i læringsfællesskabet".

Figuren viser, at i alt 81 % af læsevejlederne angiver, at alle eller de fleste elever støttes via differentiering i almenundervisningen (eleverne støttes ved at deltage i den almene undervisning, hvor lærerne differentierer undervisningen ud fra rådgivning fra fx læsevejleder). I alt 69 % af læsevejlederne angiver, at alle eller de fleste ordblinde elever på skolen modtager undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning i en afgrænset periode. Derimod svarer i alt 95 % af læsevejlederne, at få eller ingen elever deltager i heltidstilbud på skolen og 85 %, at få eller ingen deltager i heltidstilbud uden for skolen.

3.2.1 Undervisning i mindre grupper uden for almenundervisningen

I spørgeskemaet er læsevejlederne blevet spurgt til rammer for forskellige typer undervisningsforløb. I tabel 3.3 går vi tættere på den undervisningsform uden for almenundervisningen, som de fleste skoler gør brug af, nemlig undervisning, som foregår i mindre grupper uden for almenundervisningen.

TABEL 3.3

Hvor lang tid strækker et forløb med *undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning* sig typisk over?

	Antal	Procent
Under en 1 måned	59	11 %
1-2 måneder	172	32 %
3-4 måneder	171	31 %
5-6 måneder	53	10 %
7-9 måneder	29	5 %
10-12 måneder	24	4 %
Mere end et år	38	7 %
Total	546	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ikke har angivet, at ingen af skolens ordblinde elever modtager undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning i en afgrænset periode.

I tabellen kan vi se, at undervisning, som foregår i mindre grupper uden for almenundervisningen, typisk strækker sig over én til to måneder (32 %) eller tre til fire måneder (31 %).

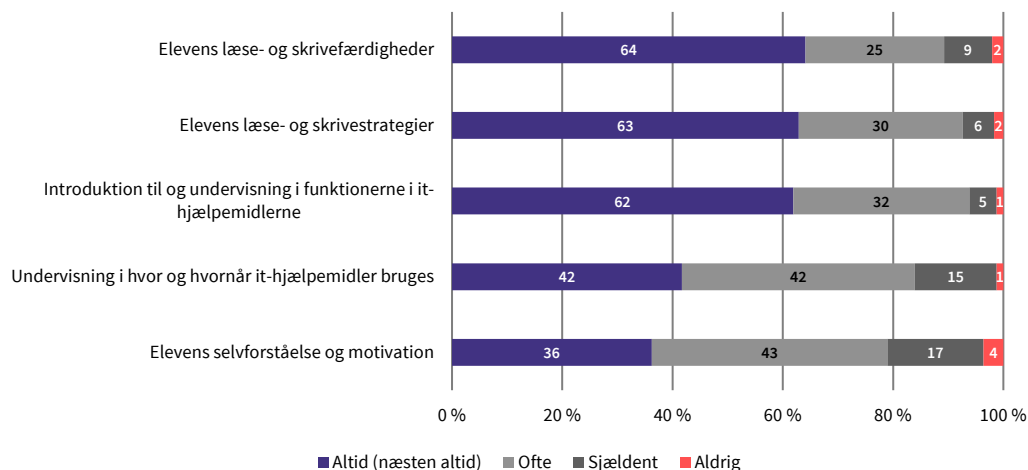
Forløbene varer i gennemsnit 3,8 undervisningslektioner af 45 minutter om ugen, og eleverne deltager i gennemsnit i denne type forløb 4,8 gange i løbet af deres skoletid (se tabel A.3 og A.4 i appendiks A).

3.2.2 Indholdet i undervisningstilbud målrettet ordblinde elever

Figur 3.2 viser, hvad fokus er i den undervisning, som ordblinde elever deltager i uden for almenundervisningen.

FIGUR 3.2

Hvor ofte har skolens undervisningstilbud til ordblinde elever uden for almenundervisningen fokus på følgende indhold? (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Hvis vi ser på, hvad undervisningen ifølge læsevejlederne altid (næsten altid) har fokus på, svarer 64 %, at der er fokus på elevens læse- og skrivefærdigheder, 63 % at der er fokus på elevens læse- og skrivestrategier, og 62 % at der er fokus på introduktion til og undervisning i funktionerne i IT-hjælpemidler. Fokus på elevens selvforståelse og motivation og undervisning i, hvornår og hvordan IT-hjælpemidler skal bruges (dvs. udviklingen af elevernes metakognitive strategier), er ikke lige så hyppigt forekommende; her har 42 % svaret, at der altid (næsten altid) er fokus på, hvornår og hvordan IT-hjælpemidler bruges, mens 36 % svaret, at der altid (næsten altid) er fokus på elevernes selvforståelse og motivation.

4 Rammerne omkring undervisning af ordblinde elever

Det er op til den enkelte skoleleder, hvordan man vælger at støtte skolens ordblinde elever og at fastsætte rammer på skolen for læsevejledere og lærernes arbejde med de ordblinde elever. I nogle kommuner er der desuden kommunale retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever, som går på tværs af skolerne, mens der i andre kommuner vil være forskellig praksis blandt skolerne.

I dette kapitel ser vi nærmere på rammer omkring de ordblinde elevers forløb i form af retningslinjer på skole- og kommunalt niveau, brugen af individuelle planer og kontaktpersoner, ledelsens rolle i arbejdet med ordblinde elever samt muligheder og udfordringer i skolens arbejde med ordblinde elever. Kapitlet viser at:

- 72 % af læsevejlederne svarer, at skolen har egne retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever, hvorimod 23 % af læsevejlederne svarer, at skolen ikke har egne retningslinjer, mens 5 % svarer, at de ikke ved, om skolen har retningslinjer.
- 76 % af læsevejlederne svarer, at der på skolen er kommunale handleplaner for arbejdet, hvorimod 15 % af læsevejlederne svarer, at der ikke findes en kommunal handleplan, mens 8 % ikke ved, om der er en kommunal handleplan.
- Der er sammenhæng mellem kommunale handleplaner og skolerne med egne retningslinjer. På skoler, hvor der er en kommunal handleplan med faste procedurer, angiver 83 % af læsevejlederne, at der også er udarbejdet retningslinjer på skolen. På skoler, hvor der ikke er nogen kommunal handleplan, angiver 57 %, at der er udarbejdet retningslinjer på skolen.
- På 61 % af skolerne svarer læsevejlederne, at der udarbejdes individuelle planer for ordblinde elever, mens 34 % af skolerne ikke udarbejder individuelle planer. Planerne udarbejdes typisk af læsevejlederen, mens det både er læsevejledere og elevens lærere, der står for at følge op på planen.
- Der er en sammenhæng mellem, om skolen udarbejder individuelle planer, og hvorvidt der findes en kommunal handleplan for skolens arbejde. På skoler, hvor der er en kommunal handleplan med faste procedurer, angiver 68 %, at der udarbejdes en individuel plan. På skoler, hvor der ikke er nogen kommunal handleplan, angiver 46 %, at der udarbejdes en individuel plan.
- På 54 % af skolerne tildeles eleverne en fast kontaktperson på grund af deres ordblindhed.
- Ledelsens rolle er først og fremmest at være orienteret om og prioritere i arbejdet med ordblinde elever. Ledelsen er mindst involveret i sparring med elevens lærere og i forældresamarbejdet.
- Læsevejlederne oplever, at de områder, hvor skolernes praksis især kan forbedres, er lærernes implementering af IT-hjælpemidler i fagene, fokus på elevernes selvforståelse og motivation, opfølgning på individuelle handleplaner samt undervisning i, hvornår og hvordan IT-hjælpemidler bruges.

4.1 Retningslinjer for skolernes arbejde

4.1.1 Retningslinjer på skoleniveau

Størstedelen af skolerne har retningslinjer for arbejdet med skolens ordblinde elever. Tabel 4.1 neden for viser fordelingen af skoler, ift. hvorvidt de har retningslinjer.

TABEL 4.1

Har din skole udarbejdet retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever?

	Antal	Procent
Ja	424	72 %
Nej	134	23 %
Ved ikke	27	5 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 72 % af læsevejlederne angiver, at skolerne har udarbejdet retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever, mens 23 % angiver, at skolerne ikke har udarbejdet retningslinjer for arbejdet. 5 % af læsevejlederne ved ikke, om der er udarbejdet retningslinjer på skolen.

4.1.2 Retningslinjer på kommunalt niveau

Udover lokale retningslinjer på den enkelte skole kan der også være kommunale retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever. I tabel 4.2 skelnes der mellem skoler, hvor læsevejlederen angiver, at der er kommunale handleplaner med værdier og overordnede linjer for arbejdet, kommunale handleplaner med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere, eller at der ikke er kommunale handleplaner.

TABEL 4.2

Findes der en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever?

	Antal	Procent
Ja, der findes en kommunal handleplan med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere ift. udredning og/eller undervisningstilbud til ordblinde elever	184	31 %
Ja, der findes en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet med ordblinde elever	263	45 %
Nej, der findes ingen kommunal handleplan, det er op til de enkelte skoler	90	15 %
Ved ikke	48	8 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 31 % af læsevejlederne svarer, at der findes der en kommunal handleplan med faste procedurer. 45 % svarer, at der findes en kommunale handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet. Dvs. at i alt 76 % af læsevejlederne svarer, at der findes en kommunal handleplan. 15 % svarer, at der ikke findes en kommunal handleplan, mens 8 % svarer, at de ikke ved, om der findes en kommunal handleplan.

Skoler med kommunale handleplaner har oftere egne retningslinjer end skoler uden en kommunal handleplan. I tabel 4.3 ser vi nærmere på sammenhængen mellem lokale retningslinjer på skolerne og kommunale handleplaner.

TABEL 4.3

Læsevejledernes svar på, om skolen har udarbejdet retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever, fordelt på kommunal handleplan.

	Ja, der findes en kommunal handleplan med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere ift. udredning og/eller undervisningstilbud til ordblinde elever (N = 184)	Ja, der findes en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet med ordblinde elever (N = 263)	Nej, der findes ingen kommunal handleplan, det er op til de enkelte skoler (N = 90)	Ved ikke (N = 48)
Ja	83%	76%	57%	46%
Nej	14%	21%	40%	38%
Ved ikke	3%	4%	3%	17%

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi < 0,001).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"Har skole din udarbejdet retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever?"

"Findes der en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever?"

Tabellen viser, at på de skoler, hvor læsevejlederen svarer, at der findes kommunale handleplaner med faste procedurer, har 83 % af skolerne også selv udarbejdet retningslinjer, mens 14 % ikke har. På skoler, hvor der findes en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer, har 76 % af skolerne udarbejdet retningslinjer, og 21 % har ikke. På skolerne, hvor der ikke findes kommunale handleplaner og rammer, og hvor retningslinjer for arbejdet med ordblinde elever er op til den enkelte skole, har 57 % af skolerne udarbejdet retningslinjer, mens 40 % ikke har udarbejdet retningslinjer.

4.2 Skolernes brug af individuelle planer

Skolerne kan vælge at udarbejde planer for den enkelte ordblinde elev, fx i form af en handleplan eller som en tilføjelse til elevplanen. Tabel 4.4 viser fordelingen af skoler i forhold til, om der udarbejdes en individuel handleplan, når en elev konstateres ordblind.

TABEL 4.4

Udarbejdes der en individuel plan (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind?

	Antal	Procent
Ja	359	61 %
Nej	200	34 %
Ved ikke	26	4 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 61 % af skolerne udarbejder individuelle planer, mens 34 % ikke udarbejder planer. Hvis vi ser på sammenhængen mellem, om skolen udarbejder individuelle planer, og hvorvidt der findes en kommunal handleplan for skolens arbejde, er der flere skoler med kommunale handleplaner, som også udarbejder individuelle planer for elever, og der er flere skoler uden kommunale handleplaner, som ikke udarbejder individuelle planer (se tabel A.5 i appendiks A).

Tabel 4.5 viser hvem, der på skolen udarbejder den individuelle plan.

TABEL 4.5

Hvem udarbejder den individuelle plan? (N = 359)

	Antal	Procent
Læsevejlederen	319	89 %
Elevens dansklærer	231	64 %
Ordblindelæreren	81	23 %
Lærere fra andre fag	79	22 %
Leder eller medarbejder fra skolens ressourcecenter	37	10 %
Kommunal læsekonsulent/læringskonsulent	23	6 %
IT-vejlederen	15	4 %
En repræsentant fra skolens ledelse	15	4 %
Anden medarbejder	6	2 %
En læsevejleder fra en anden skole	1	0 %
Total	807	225 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse i flere felter, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Udarbejdes der en individuel plan (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind?".

På de skoler, der udarbejder individuelle planer, er der lidt variationer i, hvem der udarbejder planen. På langt størstedelen af skolerne er det dog læsevejlederen, der udarbejder de individuelle

planer. Oftest udarbejder læsevejlederen (89 %) eller elevens dansklærer (64 %) planen. Denne fordeling gør sig ikke gældende på samme måde, når det handler om, hvem der har ansvaret for at følge op på de individuelle handleplaner. Tabel 4.6 nedenfor viser, hvem der på skolen har ansvaret for at følge op på de individuelle handleplaner.

TABEL 4.6

Hvem har ansvaret for at følge op på de individuelle handleplaner? (N = 359)

	Antal	Procent
Elevers lærere	247	69 %
Læsevejlederen	231	64 %
Ordblindelæreren	59	16 %
Elevers forældre	49	14 %
Leder eller medarbejder fra skolens ressourcecenter	33	9 %
Der er ikke uddelegeret et ansvar for at følge op på de individuelle handleplaner	20	6 %
En repræsentant fra skolens ledelse	12	3 %
Kommunal læsekonsulent/læringskonsulent	7	2 %
IT-vejlederen	5	1 %
En læsevejleder fra en anden skole	1	0 %
Ved ikke	3	1 %
Total	667	186 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse i flere felter, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Udarbejdes der en individuel plan (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind?".

Tabellen viser, at det primært er elevens lærere (69 %) og skolens læsevejleder (64 %), der har ansvaret for at følge op på den individuelle plan.

4.3 Skolernes brug af kontaktpersoner

Nogle skoler giver eleverne en fast kontaktperson på grund af deres ordblindhed, mens andre skoler ikke gør. Tabel 4.7 viser fordelingen af skoler for dette forhold.

TABEL 4.7

Får eleverne tilknyttet en fast kontaktperson på skolen på grund af deres ordblindhed?

	Antal	Procent
Ja	313	54 %
Nej	230	39 %
Ved ikke	42	7 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at eleverne på 54 % af skolerne ifølge læsevejlederen får tilknyttet en fast kontaktperson på grund af deres ordblindhed. På 39 % af skolerne får eleverne ikke tilknyttet en kontaktperson.

Der er en sammenhæng mellem skolestørrelse og skolernes praksis for at tilknytte en fast kontaktperson til de ordblinde elever. Tabel 4.8 viser denne sammenhæng.

TABEL 4.8

Læsevejlederes svar på, om eleverne får tilknyttet en fast kontaktperson på skolen på grund af deres ordblindhed, fordelt på skolestørrelse.

	Under 350 elever (N=224)	350-600 elever (N=207)	Over 600 elever (N=152)
Ja	42%	57%	64%
Nej	47%	37%	31%
Ved ikke	10%	5%	5%

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi < 0,001)

Note: Den fulde formulering af spørgsmålet er: "Får eleverne tilknyttet en fast kontaktperson på skolen, på grund af deres ordblindhed?"

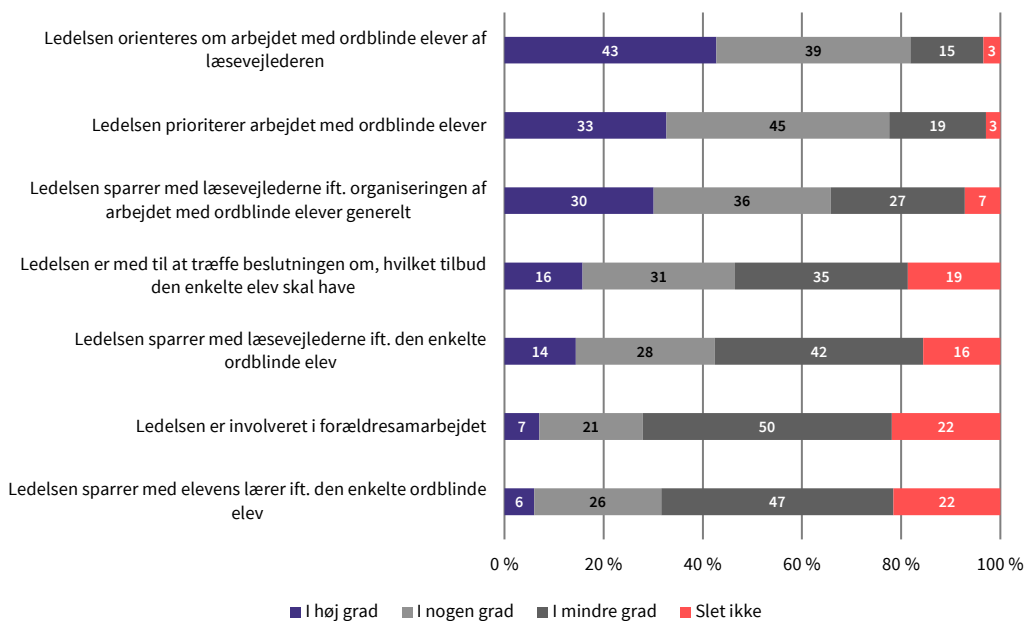
Tabellen viser, at jo større skolen er, jo større andel af læsevejledere angiver, at de ordblinde elever får tilknyttet en fast kontaktperson på grund af deres ordblindhed. På skoler med over 600 elever angiver 64 % af læsevejlederne, at eleverne får tilknyttet en fast kontaktperson. På skoler med mellem 350 og 600 elever angiver 57 % af læsevejlederne, at eleverne får tilknyttet en fast kontaktperson, mens det på skoler med under 350 elever er 42 % af læsevejlederne, der angiver dette.

4.4 Ledelsens rolle

Figur 4.1 viser i hvor høj grad ledelsen spiller en rolle for arbejdet med ordblinde elever inden for forskellige områder.

FIGUR 4.1

I hvilken grad spiller ledelsen en rolle på følgende områder? (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

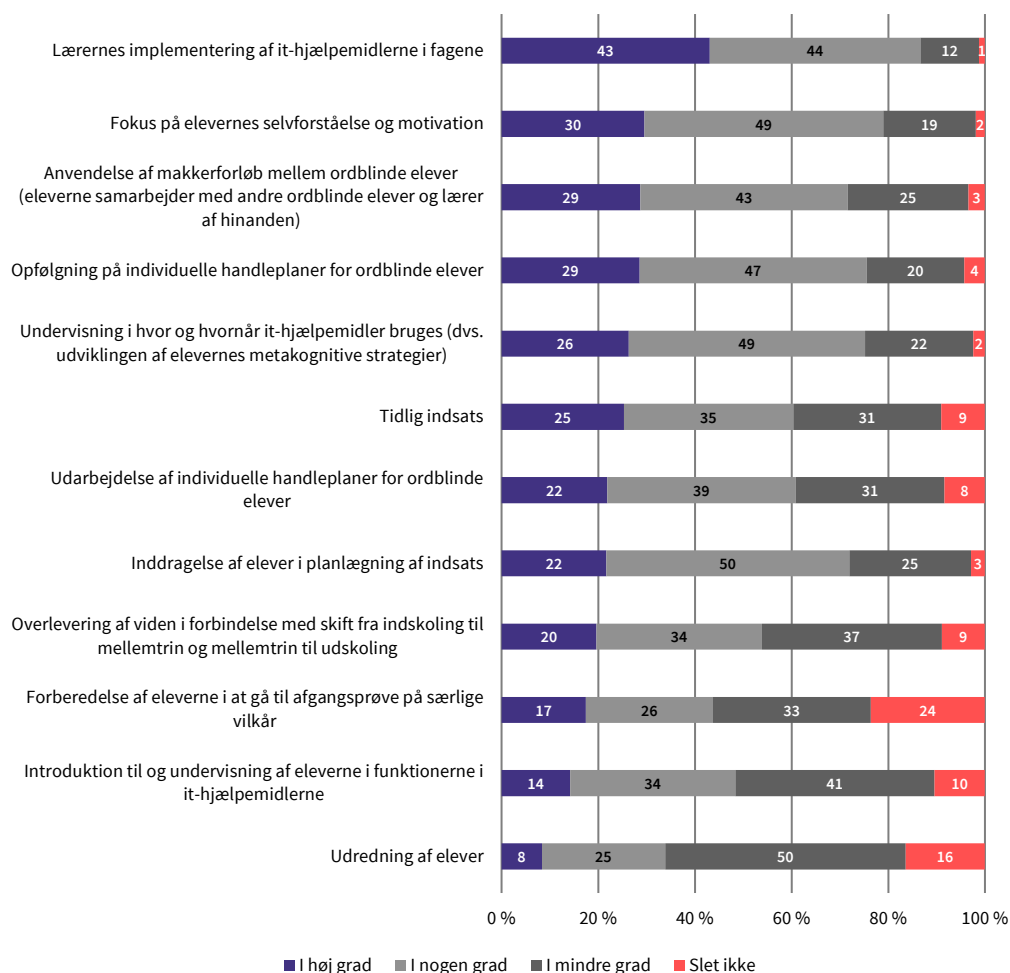
Figuren viser, at 43 % af læsevejlederne angiver, at ledelsen i høj grad orienteres om arbejdet med ordblinde elever. 33 % angiver, at ledelsen i høj grad prioriterer arbejdet med ordblinde elever, og 30 % angiver, at ledelsen i høj grad sparrer med læsevejlederne i forhold til organisering af arbejdet med ordblinde elever. Hvis vi ser på hvilke områder, hvor ledelsen ifølge læsevejlederen i mindre grad eller slet ikke spiller en rolle, svarer i alt 72 %, at ledelsen i mindre grad eller slet ikke er involveret i forældresamarbejdet, og i alt svarer 69 %, at ledelsen i mindre grad eller slet ikke er med til at sparre med elevens lærere i forhold til den enkelte ordblinde elev.

4.5 Muligheder og udfordringer i skolernes praksis

I spørgeskemaet er læsevejlederne blevet spurgt til, i hvilken grad forskellige områder af skolens praksis kan forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblinde elever. Fordelingen af læsevejledernes svar ses i figur 4.2.

FIGUR 4.2

I hvilken grad mener du, at din skoles praksis på nedenstående områder skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblinde elever? (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Figuren viser, at i alt 87 % af læsevejlederne svarer, at lærernes implementering af IT-hjælpe midler i fagene i høj eller nogen grad skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblinde elever. I alt 79 % svarer, at fokus på elevernes selvforståelse og motivation i høj eller nogen grad skal forbedres, og i alt 76 % svarer, at opfølgning på individuelle handleplaner i høj eller nogen grad skal forbedres. Endelig svarer i alt 75 %, at undervisning i, hvornår og hvordan IT-hjælpe midler bruges, i høj eller nogen grad skal forbedres.

De områder, hvor flest læsevejledere svarer, at praksis samlet set i mindre grad eller slet ikke skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblinde elever, er udredning af elever (i alt 66 %), forberedelse af eleverne i at gå til afgangsprøve på særlige vilkår (i alt 57 %) og introduktion til og undervisning af eleverne i funktionerne i IT-hjælpe midlerne (i alt 51 %).

5 IT-hjælpemidler til ordblinde elever

IT-hjælpemidler udgør et centralt element af den støtte, som ordblinde elever modtager i skolen. Igen gennem IT-hjælpemidlerne får eleverne mulighed for at bruge funktioner som oplæsning eller tale-til-tekst, der kan tilbyde dem alternative tilgange til arbejdet med de faglige opgaver.

I dette kapitel ser vi på, hvilke IT-hjælpemidler eleverne har adgang til, hvordan lærerne anvender dem samt lærernes kompetenceudvikling i brugen af IT-hjælpemidler. Kapitlet viser, at:

- Størstedelen af eleverne får tildelt en computer (65 %), og en mindre andel får tildelt en *Chrome-book* (36 %), mens 8 % selv skal medbringe egen IT-hardware.
- Stort set alle lærere (96 %) har adgang til de IT-hjælpemidler, som de ordblinde elever bruger. Lærerne bruger i nogen grad IT-hjælpemidlerne i undervisningen. Læsevejlederne vurderer, at 10 % af lærerne i høj grad bruger IT-hjælpemidler, 58 % bruger dem i nogen grad, og 27 % bruger dem i mindre grad.
- 44 % af skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning, mens 48 % af skolerne ikke gør. På de skoler, hvor der afsættes tid til kompetenceudvikling, vurderer 8 % af læsevejlederne, at lærerne i høj grad bruger muligheden for kompetenceudvikling, 51 % vurderer, at lærerne i nogen grad bruger muligheden, mens 39 % vurderer, at lærerne i mindre grad bruger muligheden.

5.1 Elevernes adgang til IT-hardware

På størstedelen af skolerne får eleverne tildelt en computer. Tabel 5.1 viser, hvilken IT-hardware skolerne anvender til de ordblinde elever.

TABEL 5.1

Hvilken IT-hardware anvender I til de ordblinde elever på skolen?
(N = 585)

	Antal	Procent
Eleverne får tildelt en computer	378	65 %
Eleverne får tildelt en <i>Chromebook</i>	209	36 %
Eleverne får tildelt en tablet	78	13 %
Eleverne skal selv medbringe egen hardware	46	8 %
Eleverne får tildelt en scannerpen	16	3 %
Eleverne får kun tildelt hardware, hvis de selv efterspørger det	7	1 %
Andet	63	11 %
Total	797	136 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse i flere felter, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

65 % af læsevejlederne svarer, at eleverne får tildelt en computer, mens 36 % svarer, at eleverne får tildelt en *Chromebook*. 8 % af læsevejlederne svarer, at eleverne selv skal medbringe deres egen hardware.

5.2 Lærernes brug af IT-hjælpemidler i undervisningen

Ordblinde elever anvender nogle specifikke IT-hjælpemidler som støtte i undervisningen, men hvordan lærerne bruger IT-hjælpemidlerne kan være meget forskelligt. Lærernes brug af IT i undervisningen er samtidig også det forhold, flest læsevejledere angiver som et område, hvor skolernes praksis kan forbedres. I kapitel 4 ser vi, at 43 % af læsevejlederne svarer, at lærernes implementering af IT i undervisningen er et område, hvor skolernes praksis kan forbedres (tabel 4.11 i kapitel 4). I dette afsnit ser vi derfor på lærernes adgang til og brug af IT-hjælpemidler, samt muligheden for kompetenceudvikling i forhold til brug af IT-hjælpemidler.

5.2.1 Lærernes adgang til og brug af IT

Langt størstedelen af lærerne (96 %) har adgang til de IT-hjælpemidler, som eleverne anvender (se tabel A.6 i appendiks A). Der er dog forskel på, i hvilken grad lærerne anvender IT-hjælpemidlerne i deres undervisning. Tabel 5.2 viser i hvilken grad lærerne anvender IT-hjælpemidler til ordblinde elever i undervisningen.

TABEL 5.2

I hvilken grad anvender lærerne IT-hjælpemidler til ordblinde elever i almenundervisningen?

	Antal	Procent
I høj grad	60	10 %
I nogen grad	342	58 %
I mindre grad	159	27 %
Slet ikke	4	1 %
Ved ikke	20	3 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 10 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne i høj grad anvender IT-hjælpemidler til ordblinde elever i almenundervisningen. 58 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne i nogen grad anvender IT-hjælpemidler til ordblinde elever i almenundervisningen, mens 27 % vurderer, at lærerne anvender IT-hjælpemidler i mindre grad.

5.2.2 Lærernes kompetenceudvikling i IT

Når lærerne skal anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning, så de ordblinde elever får bedre deltagelsesmuligheder, kan nogle lærere have behov for kompetenceudvikling ift., hvordan de skal støtte de ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidlerne i deres undervisning. Læsevejlederne har i spørgeskemaet svaret på spørgsmål om kompetenceudvikling af lærerne, blandt andet i forhold til IT-hjælpemidler. Tabel 5.3 viser, hvorvidt der afsættes tid til kompetenceudvikling af lærerne i forhold til at støtte de ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning.

TABEL 5.3

Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning?

	Antal	Procent
Ja	260	44 %
Nej	281	48 %
Ved ikke	44	8 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabellen viser, at 44 % af skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling, mens 48 % af skolerne ikke gør.

Tabel 5.4 viser i hvor høj grad lærerne gør brug af muligheden for kompetenceudvikling.

TABEL 5.4

I hvilken grad anvender lærerne på din skole muligheden for kompetenceudvikling ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning?

	Antal	Procent
I høj grad	22	8 %
I nogen grad	132	51 %
I mindre grad	102	39 %
Slet ikke	0	0 %
Ved ikke	4	2 %
Total	260	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende it-hjælpemidler i deres undervisning?".

På de skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling, vurderer 8 % af læsevejlederne, at lærerne i høj grad bruger muligheden for kompetenceudvikling ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning, 51 % af læsevejlederne vurderer, at lærerne bruger muligheden for kompetenceudvikling i nogen grad, mens 39 % vurderer, at lærerne bruger muligheden for kompetenceudvikling i mindre grad.

6 Læsevejlederens arbejde med ordblinde elever

Læsevejlederne på skolerne har en vigtig og omfangsrig rolle i skolernes arbejde med ordblinde elever. Det er typisk læsevejlederen, der koordinerer ordblindeindsatsen på skolen og står som bindeled til både ledelse, lærere, elever og forældre.

I dette kapitel ser vi spørgeskemaets resultater vedrørende læsevejledernes arbejde med ordblinde elever på skolen. Kapitlet viser, at:

- I 90 % af tilfældene er læsevejlederen den, der ved mest om skolens arbejde med ordblinde elever. I 84 % af tilfældene har læsevejlederen arbejdet som læsevejleder i tre år eller mere.
- Læsevejlederne udfører en bred vifte af opgaver i forhold til de ordblinde elever. Særligt har læsevejlederne ansvar for at teste eleverne (98 %), stå for udvikling af skolens indsats i samarbejde med ledelsen (88 %), stå for samarbejde med forældre (88 %), stå for at holde skolen opdateret i forhold til ny viden om ordblindhed og IT-hjælpe midler (85 %), at introducere elever til IT-hjælpe midler (83 %) samt at varetage undervisning af ordblinde elever fx i mindre grupper eller ordblindeklasse (81 %).
- I alt 93 % af læsevejlederne føler sig i høj eller nogen grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblinde elever. Læsevejledere med få års erfaring fra arbejdet som læsevejleder føler sig i mindre grad klædt på til at varetage deres opgaver end læsevejledere med flere års erfaring. Læsevejledere på store skoler føler sig i højere grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblinde elever end læsevejledere på mindre skoler.
- Når læsevejlederne peger på muligheder for forbedringer i deres arbejde, handler det blandt andet om tid til at arbejde med skolens ordblinde elever, fx undervisning af og samtaler med eleverne, tid til at udføre arbejdet som læsevejleder og at inddragelse af læsevejledere i den almene undervisning høj grad skal forbedres. Ser vi på forskelle i gruppen af læsevejledere, ser vi for det første, at nye læsevejledere i højere grad vurderer tid til læsevejledernes arbejde med skolens ordblinde elever som et område, der skal forbedres, sammenlignet med læsevejledere, der har arbejdet som læsevejledere i flere år. For det andet ses det, at både helt nye læsevejledere (nul til to års erfaring) og læsevejledere med mere end ti års erfaring i højere grad efterspørger kompetenceudvikling ift. generel viden om ordblindhed sammenlignet med de læsevejledere, der har været læsevejledere i tre til ti år. For det tredje ses det, at læsevejledere på skoler i kommuner uden en kommunal handleplan, eller som ikke ved, om der er en kommunal handleplan, i højere grad vurderer, at samarbejdet mellem ledelse og læsevejledere skal forbedres, sammenlignet med læsevejledere på skoler i kommuner med en kommunal handleplan.

- 85 % af læsevejlederne angiver, at der er en kommunal læsekonsulent eller lign., som kan bistå læsevejlederne på skolerne i deres arbejde. Samtidig er der 13 % af læsevejlederne, der angiver, at de ikke har en sådan mulighed. Ud af de læsevejledere, der har adgang til en kommunal konsulent, gør størstedelen brug heraf (91 %). Læsevejlederne bruger primært den kommunale konsulent til sparring om enkelt elever og til at få ny viden på ordblindeområdet.

6.1 Læsevejledere med viden om ordblinde elever

Kontaktgrundlaget til spørgeskemaundersøgelsen er blevet indsamlet blandt skolernes ledelser. Ledelserne på skolerne er blevet bedt om at videregive kontaktoplysninger på den læsevejleder på skolen med bedst viden om skolens arbejde med ordblinde elever. Hvis skolen ikke havde en læsevejleder, blev skolelederen bedt om at videregive oplysninger på den person på skolen, der er tættest involveret i arbejdet med ordblinde elever. Tabel 6.1 nedenfor viser, at skolelederne i langt de fleste tilfælde vurderer, at det er en læsevejleder på skolen, der ved mest om skolens praksis for arbejdet med ordblinde elever, da størstedelen af respondenterne angiver at de arbejder som læsevejledere.

TABEL 6.1

Arbejder du som læsevejleder?

	Antal	Procent
Ja	526	90 %
Nej	59	10 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabel 6.1 viser, at 90 % af spørgeskemarespondenterne arbejder som læsevejledere. De resterende 10 % arbejder ikke som læsevejleder. I stedet angiver de, at de arbejder som ordblindelærere (24 %), pædagogiske ledere (22 %) eller specialundervisningslærere (19 %) (se tabel A.1 i appendiks A).

Den læsevejleder på skolen, der har bedst viden om skolens arbejde med ordblinde elever, har typisk været læsevejleder i flere år. Tabel 6.2 viser hvor mange år, respondenterne har været læsevejledere.

TABEL 6.2

Hvor mange år har du været læsevejleder?

	Antal	Procent
Mindre end 1 år	28	5 %
1-2 år	53	10 %
3-5 år	110	21 %
6-10 år	155	29 %
Mere end 10 år	181	34 %

	Antal	Procent
Total	527	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

Tabellen viser, at i alt 53 % af læsevejlederne, der har besvaret spørgeskemaet, har været læsevejledere i seks år eller derover. 21 % har været læsevejledere i tre til fem år, mens i alt 15 % har været læsevejledere i to år eller mindre.

Læsevejlederne har typisk en efteruddannelse eller er i gang med at tage en. De mest forekommende efteruddannelser er læsevejlederdiplomuddannelsen (38 %) og kortere kurser med fokus på ordblinde elever (34 %). Kun 4 % angiver, at de ikke har eller er ikke i gang med at tage en efteruddannelse (se tabel A.7 i appendiks A).

6.2 Læsevejledernes opgaver

Læsevejlederen udfører typisk en bred vifte af opgaver, der er helt centrale i skolernes arbejde med ordblinde elever. Læsevejledernes ansvarsområder spænder fx over test af elever, samarbejde med forældre og ledelse, introduktion af IT til eleverne og kompetenceudvikling på skolen.

Tabel 6.3 viser læsevejledernes ansvarsområder ift. arbejder med ordblinde elever.

TABEL 6.3

Hvad består læsevejlederens ansvarsområder af i forhold til arbejdet med ordblinde elever på din skole? (N = 527)

	Antal	Procent
Teste eleven	516	98 %
Samarbejde med forældre	462	88 %
Udvikling af skolens indsats i samarbejde med ledelsen	462	88 %
Holde skolen opdateret i forhold til viden om ordblindhed og nye hjælpemidler	448	85 %
Introducere eleven til IT-hjælpemidler	438	83 %
Varetage undervisning af ordblinde elever (fx i mindre grupper eller ordblindeklasse)	427	81 %
Kompetenceudvikling af skolens lærere, fx holde oplæg for lærerne	408	77 %
Tale med eleven om elevens selvforståelse og motivation	384	73 %
Deltage som støtte i den almene undervisning med fokus på enkeltelever	253	48 %
Deltage i almenundervisningen med fokus på at skabe deltagelsesmuligheder i læringsfællesskabet	194	37 %
Rammesætte makkerarbejde mellem ordblinde elever	134	25 %
Total	4.126	783 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse i flere felter, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

98 % af læsevejlederne står for at teste eleverne, 88 % står for udvikling af skolens indsats i samarbejde med ledelsen, 88 % står for samarbejde med forældre, 85 % står for at holde skolen opdateret i forhold til ny viden om ordblindhed og IT-hjælpe midler, 83 % for at introducere elever til IT-hjælpe midler, og 81 % for at varetage undervisning af ordblinde elever (fx i mindre grupper eller ordblindeklasse). En mindre andel af læsevejlederne står for at deltage i undervisningen og her rammesætte makkerarbejde mellem ordblinde elever (25 %), deltage i almenundervisningen med fokus på at skabe deltagelsesmuligheder i læringsfællesskabet (37 %) og deltage som støtte i den almene undervisning med fokus på enkeltelever (48 %).

Tabel 6.4 viser fordelingen af læsevejledernes svar i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de føler sig faglig klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblinde elever.

TABEL 6.4

Føler du dig fagligt klædt på til at varetage dine opgaver vedrørende ordblinde elever?

	Antal	Procent
I høj grad	195	37 %
I nogen grad	295	56 %
I mindre grad	34	6 %
Slet ikke	3	1 %
Total	527	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

Tabellen viser, at 37 % i høj grad føler sig klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblind elever. 56 % føler sig i nogen grad klædt på, mens 6 % i mindre grad føler sig klædt på og 1 % svarer, at de slet ikke føler sig klædt på til at varetage deres opgaver.

Læsevejledere med få års erfaring fra arbejdet som læsevejleder føler sig i mindre grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblind elever end læsevejledere med flere års erfaring. 17 % af læsevejledere med nul til to års erfaringer angiver, at de i mindre grad føler sig klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblind elever. 65 % føler sig i nogen grad klædt på, mens 17 % i høj grad føler sig klædt på. Sammenligner vi med læsevejledere med mere end ti års erfaring, ser fordelingen af deres svar således ud: 3 % føler sig i mindre grad klædt på, 48 % føler sig i nogen grad klædt på og 48 % føler sig i høj grad klædt på (se tabel A.8 i appendiks A).

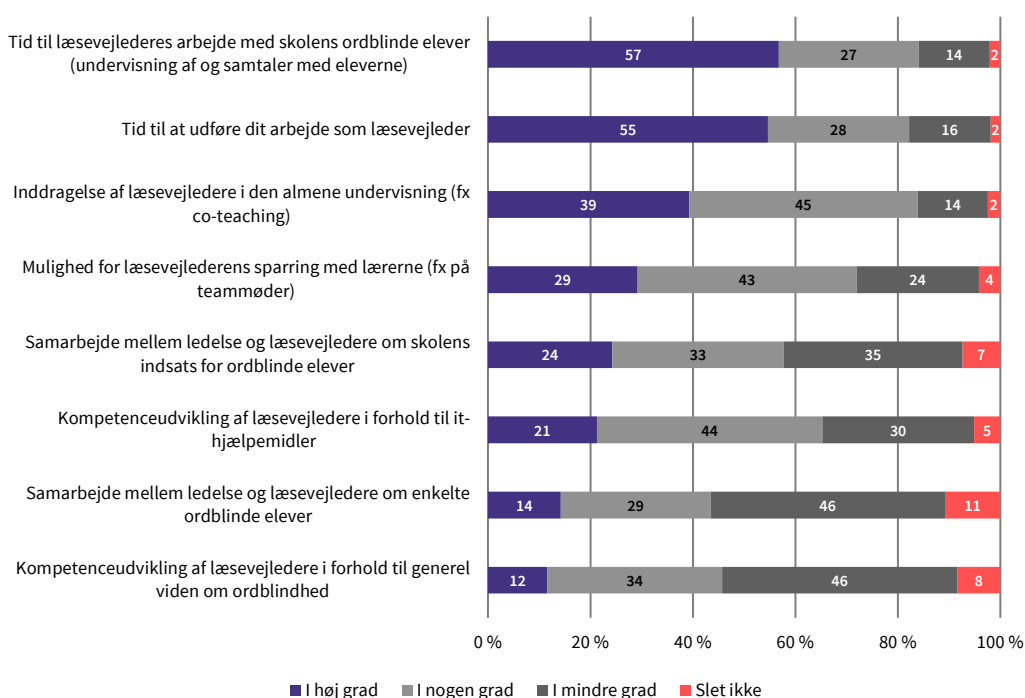
Læsevejledere på store skoler føler sig også i højere grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblind elever end læsevejledere på mindre skoler. 47 % af læsevejlederne på skoler med mere end 600 elever føler sig i høj grad klædt på til at varetage deres opgaver vedrørende ordblind elever, og det samme gør sig gældende for 27 % læsevejlederne på mindre skoler med under 350 elever (se tabel A.9 i appendiks A).

6.2.1 Udfordringer i arbejdet som læsevejleder

Læsevejlederne peger også på en del udfordringer i deres arbejde, som blandt andet handler om tid til at arbejde med ordblinde elever og tid til at løse deres opgaver som læsevejledere. Figur 6.1 viser hvilke rammer for arbejdet læsevejlederne vurderer skal forbedres for at styrke læringsmulighederne for ordblinde elever på skolerne.

FIGUR 6.1

I hvilken grad mener du, at nedenstående rammer for læsevejlederens arbejde på din skole skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever? (N = 527)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

I figuren svarer læsevejlederne på, i hvilken grad konkrete rammer for læsevejlederens arbejde skal forbedres. 57 % svarer, at de i høj grad mener, at rammerne vedrørende tid til at arbejde med skolens ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever, 55 % svarer, at rammerne vedrørende tid til at udføre arbejdet som læsevejleder i høj grad skal forbedres og 39 % svarer, at rammerne vedrørende inddragelse af læsevejledere i den almene undervisning i høj grad skal forbedres.

Hvis vi ser på de områder, hvor den største andel af læsevejlederne angiver, at der i mindre grad eller slet ikke er behov for at forbedre rammerne, svarer i alt 57 %, at der i mindre grad eller slet ikke er behov for at forbedre rammerne vedrørende samarbejde mellem ledelse og læsevejleder om enkelte elever, og i alt 54 % svarer, at der i mindre grad eller slet ikke er behov for at forbedre rammerne vedrørende kompetenceudvikling af læsevejlederne i forhold til generel viden om ordblindhed.

I de nedenstående afsnit ser vi nærmere på læsevejledernes svar i forhold til:

- Tid til læsevejlederes arbejde med skolens ordblinde elever
- Kompetenceudvikling af læsevejledere i forhold til generel viden om ordblindhed
- Samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om skolens indsats for ordblinde elever.

Tid til læsevejlederes arbejde med skolens ordblinde elever

Læsevejledernes svar på, hvorvidt rammerne vedrørende tiden til læsevejlederes arbejde med skolens ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever hænger sammen med, hvor mange år de har arbejdet som læsevejledere. Tabel 6.5 nedenfor viser fordelingen af læsevejledernes svar.

TABEL 6.5

Læsevejledernes vurdering af rammerne vedrørende tid til deres arbejde med skolens ordblinde elever skal forbedres, fordelt på år som læsevejleder.

	0-2 år (N = 81)	3-5 år (N = 110)	6-10 år (N = 155)	Mere end 10 år (N = 181)
I høj grad	74 %	61 %	48 %	54 %
I nogen grad	15 %	25 %	35 %	28 %
I mindre grad	11 %	13 %	14 %	16 %
Slet ikke	0 %	1 %	3 %	3 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi = 0,019).

Note: Den fulde formulering af spørgsmålet er: "I hvilken grad mener du, at rammerne vedrørende Tid til læsevejlederes arbejde med skolens ordblinde elever (undervisning af og samtaler med eleverne) skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever?"

Tabellen viser, at det især er nye læsevejledere, som i høj grad vurderer, at rammen *tid til læsevejledernes arbejde med skolens ordblinde elever (undervisning af og samtaler med eleverne)* skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. 74 % af de læsevejledere, der har været læsevejledere i nul til to år svarer, at rammerne vedrørende tid til læsevejledernes arbejde med skolens ordblinde elever i høj grad skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. Det samme svarer 61 % af læsevejlederne, der har arbejdet som læsevejledere i tre til fem år, 48 % af læsevejlederne, der har arbejdet som læsevejledere i seks til ti år, og 54 % af læsevejlederne, der har arbejdet som læsevejledere i mere end ti år.

Kompetenceudvikling af læsevejledere i forhold til generel viden om ordblindhed

Læsevejledernes svar på, om der er behov for kompetenceudvikling af læsevejledere i forhold til generel viden om ordblindhed, hænger også sammen med hvor lang tid, de har arbejdet som læsevejledere.

TABEL 6.6

Læsevejledernes vurdering af, i hvilken grad kompetenceudvikling af læsevejledere skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever, fordelt på år som læsevejleder. (N = 527)

	0-2 år (N = 81) (%)	3-5 år (N = 110) (%)	6-10 år (N = 155) (%)	Mere end 10 år (N = 181) (%)
I høj grad	22	6	7	14
I nogen grad	33	34	35	34
I mindre grad	40	51	50	43
Slet ikke	5	9	8	10

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi = 0,033).

Note: Den fulde formulering af spørgsmålet er: "I hvilken grad mener du, *Kompetenceudvikling af læsevejledere i forhold til generel viden om ordblindhed* skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever?"

Tabel 6.6 viser, at det især er nye læsevejledere (nul til to år) og læsevejledere med mere end ti års erfaring, som i høj grad efterspørger kompetenceudvikling ift. generel viden om ordblindhed. Henholdsvis 22 % og 14 % af læsevejledere, der har arbejdet som læsevejledere i nul til to år og mere end ti år svarer, at kompetenceudvikling ift. generel viden om ordblindhed i høj grad skal styrkes, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. Det samme svarer henholdsvis 6 % og 7 % af de læsevejledere, der har været læsevejleder i 3-5 år og 6-10 år.

Samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om skolens indsats for ordblinde elever

Når vi ser nærmere på læsevejledernes svar på, hvorvidt samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om skolens indsats for ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever, ser vi, at læsevejledernes svar hænger sammen med, om der findes en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever. Flere læsevejledere på skoler i kommuner uden en kommunal handleplan eller som ikke ved, om der er en kommunal handleplan, savner i høj grad samarbejde mellem ledelse og læsevejledere.

TABEL 6.7

Læsevejledernes vurdering af, i hvilken grad samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om skolens indsats for ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever, fordelt på kommunal handleplan.

	Ja, der findes en kommunal handleplan med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere ift. udredning og/eller undervisningstilbud til ordblinde elever (N = 161) (%)	Ja, der findes en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet med ordblinde elever (N = 239) (%)	Nej, der findes ingen kommunal handleplan, det er op til de enkelte skoler (N = 85) (%)	Ved ikke (N = 42) (%)
I høj grad	20	23	32	36
I nogen grad	35	28	39	45
I mindre grad	38	41	21	14
Slet ikke	7	8	8	5

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi = 0,005).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er: "I hvilken grad mener du, at Samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om skolens indsats for ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever?" samt "Findes der en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever?"

Tabel 6.7 viser, at i alt 81 % og 71 % af henholdsvis læsevejledere som ikke ved, om der er en kommunal handleplan, eller som arbejder på skoler i kommuner uden en kommunal handleplan, svarer, at de i høj eller nogen grad mener, at samarbejde mellem ledelse og læsevejledere om enkelte ordblinde elever skal forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. Det samme gør sig gældende for 55 % af læsevejledere på skoler i kommuner med en kommunal handleplan med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere ift. udredning og/eller undervisningstilbud til ordblinde elever og 51 % af læsevejledere på skoler i kommuner med en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet med ordblinde elever.

6.3 Læsevejledernes brug af kommunale konsulenter

En stor andel af kommunerne har tværgående konsulenter, som kan bistå læsevejlederne på skolerne i deres arbejde. I spørgeskemaet svarer 85 % af læsevejlederne, at de har mulighed for at trække på en kommunal konsulent, som fx en læsekonsulent eller lignende, mens 13 % svarer, at de ikke har en sådan mulighed (se tabel A.10 i appendiks A). Ud af de læsevejledere, der har adgang til en kommunal konsulent, gør lang størstedelen brug heraf. 91 % af læsevejlederne svarer, at de bruger den kommunale læsekonsulent (se tabel A.11 i appendiks A). Læsevejlederne bruger primært den kommunale konsulent til sparring om enkelt elever og ny viden på området, hvilket fremgår af tabel 6.8 nedenfor.

TABEL 6.8

Hvad bruger du den kommunale læsekonsulent eller lign. til? (N = 451)

	Antal	Procent
Sparring om enkelte elever	350	78 %
Orientering om ny viden på området	327	73 %
Orientering om nye IT-hjælpemidler	218	48 %
Vejledning, når jeg skal teste elever	213	47 %
Andet	57	13 %
Total	1.165	258 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse i flere felter, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Har du gjort brug af kommunale kompetencer som fx en kommunale læsekonsulent eller lign.?"

Tabellen viser, at 78 % af læsevejlederne bruger den kommunale konsulent til sparring om enkelte elever, 73 % bruger konsulenten til orientering om ny viden på området, 48 % til orientering om nye IT-hjælpemidler og 47 % til vejledning i test af elever.

7 Læsevejledernes perspektiv på lærernes arbejde med ordblinde elever

Kompetente lærere er en afgørende drivkraft for elevers læring. Det gør sig særligt gældende for ordblinde elever, der er afhængige af, at de får relevant hjælp og støtte, så de kan deltage i undervisningen.

Gennemsnitligt vil der være én til to elever i hver eneste skoleklasse landet over, som er ordblinde. Antallet af ordblinde elever vil selvfølgelig variere fra klasse til klasse, men tallet er samtidig med til at understrege, at det er vigtigt, at alle lærere har viden om ordblindhed, fordi de med al sandsynlighed underviser flere ordblinde elever på tværs af deres klasser. Det er nemlig ikke kun i dansk-timerne, at lærerne skal være opmærksomme på at tilpasse deres undervisning til de ordblinde elever. Læsning og skrivning er basale færdigheder, som er en vigtig del af alle fag i skolen, og derfor må alle lærere på tværs af fag være opmærksomme på ordblinde elevers deltagelsesmuligheder i deres undervisning.

I dette kapitel ser vi på spørgeskemaets resultater vedrørende lærernes arbejde med ordblinde elever på skolen. Kapitlet viser at:

- Der er stor forskel på læsevejledernes oplevelse af, hvordan henholdsvis dansklærere og øvrige lærere støtter de ordblinde elever i undervisningen. Eksempelvis vurderer i alt 84 % af læsevejlederne, at dansklærerne i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler. Tilsvarende vurderer i alt 33 % af læsevejlederne, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler.
- Det er særligt kompetenceudvikling af de øvrige lærere (lærere, der ikke er dansklærere), der kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever. 65 % af læsevejlederne mener, at man i høj grad kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever gennem kompetenceudvikling af lærere i de øvrige fag. Tilsvarende mener 45 %, at læringsmulighederne i høj grad kan styrkes gennem kompetenceudvikling af dansklærere.
- 42 % af læsevejlederne vurderer, at skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere ift. at skulle arbejde med ordblinde elever, 48 % vurderer, at skolerne ikke afsætter tid til denne type kompetenceudvikling. På skoler, hvor der afsættes tid til kompetenceudviklingen ift. arbejdet med ordblinde elever, vurderer 6 % af læsevejlederne, at lærerne i høj grad gør brug af kompetenceudviklingen. 52 % vurderer, at lærerne i nogen grad bruger den, mens 40 % vurderer, at lærerne i mindre grad bruger muligheden for kompetenceudvikling.

- Der er en sammenhæng mellem læsevejledernes oplevelse af både dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever, og om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling. Læsevejledernes oplevelse af både dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever er mere positiv på skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling.

7.1 Lærernes undervisning

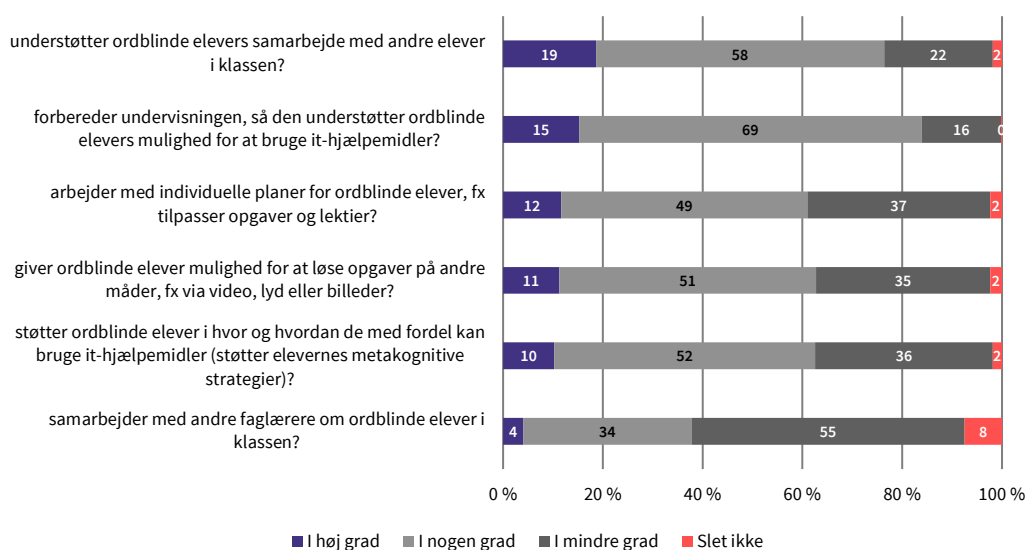
Der er store forskelle på, hvordan læsevejledere oplever, at henholdsvis dansklærere og øvrige lærere støtter de ordblinde elever i undervisningen. Læsevejlederne oplever, at dansklærerne i højere grad tilpasser undervisningen til ordblinde elever set i forhold til de øvrige lærere.

Figur 7.1 nedenfor viser læsevejledernes oplevelse af dansklærernes arbejde med ordblinde elever.

FIGUR 7.1

Læsevejledernes oplevelse af dansklærernes arbejde med ordblinde elever

I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne... (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

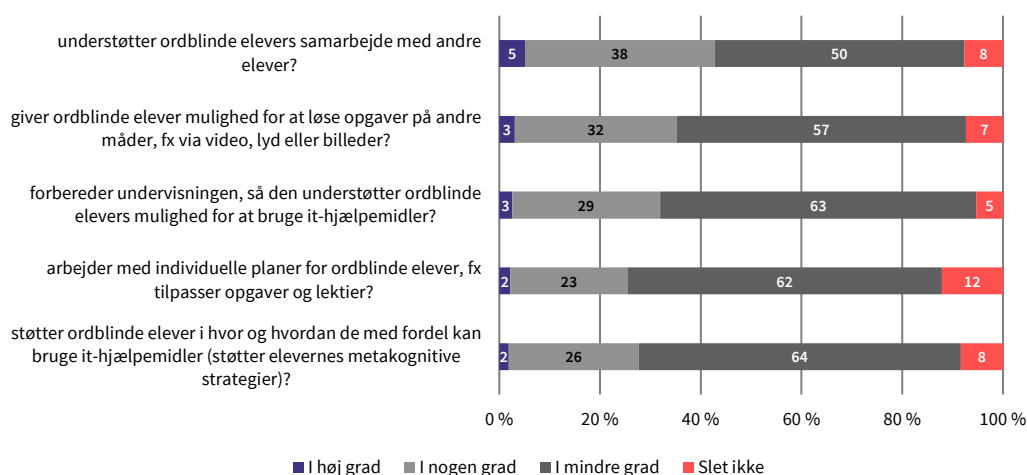
Læsevejlederne oplever, at dansklærerne i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpemidler (i alt 84 %) og understøtter ordblinde elevers samarbejde med andre i klassen (i alt 77 %). Modsat oplever læsevejlederne, at dansklærerne i mindre grad eller slet ikke samarbejder med andre faglærere om ordblinde elever i klassen (i alt 63 %), arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier (i alt 39 %) og støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpemidler (i alt 38 %).

Færre læsevejlederne oplever, at de øvrige lærere tilpasser undervisningen til ordblinde elever sammenlignet med dansklærerne. Figur 7.2 nedenfor viser læsevejledernes oplevelse af de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever.

FIGUR 7.2

Læsevejledernes oplevelse af lærerne i de øvrige fags arbejde med ordblinde elever

I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab)...
(N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Figuren viser, at i alt 74 % af læsevejlederne oplever, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) i mindre grad eller slet ikke arbejder med individuelle planer for ordblinde elever. I alt 72 % af læsevejlederne oplever, at lærerne i de øvrige fag i mindre grad eller slet ikke støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpemidler. Samme tendens gør sig gældende i læsevejlederens oplevelse af, hvorvidt de øvrige lærere forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers deltagelsesmulighed. Her oplever i alt 68 % af læsevejlederne, at de øvrige lærere i mindre grad eller slet ikke forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpemidler. I alt 64 % af læsevejlederne oplever, at lærerne i de øvrige fag i mindre grad eller slet ikke giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder.

Sammenholder vi med læsevejlederens oplevelse af dansklærernes arbejde med ordblinde elever, bliver det tydeligt, at der er store forskelle på læsevejledernes oplevelse af dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever. I alt 84 % af læsevejlederne oplever, at dansklærerne i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpemidler, mens i alt 33 % af læsevejlederne oplever, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpemidler. Samme mønster gør sig gældende ift. læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne understøtter ordblinde elevers samarbejde med andre i klassen. Dette oplever i alt 77 % af læsevejlederne, at dansklærernes i høj eller nogen grad gør, mens i alt 43 % af læsevejlederne oplever, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad gør det. Desuden oplever i alt 62 % af læsevejlederne, at dansklærerne i høj og nogen grad støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de

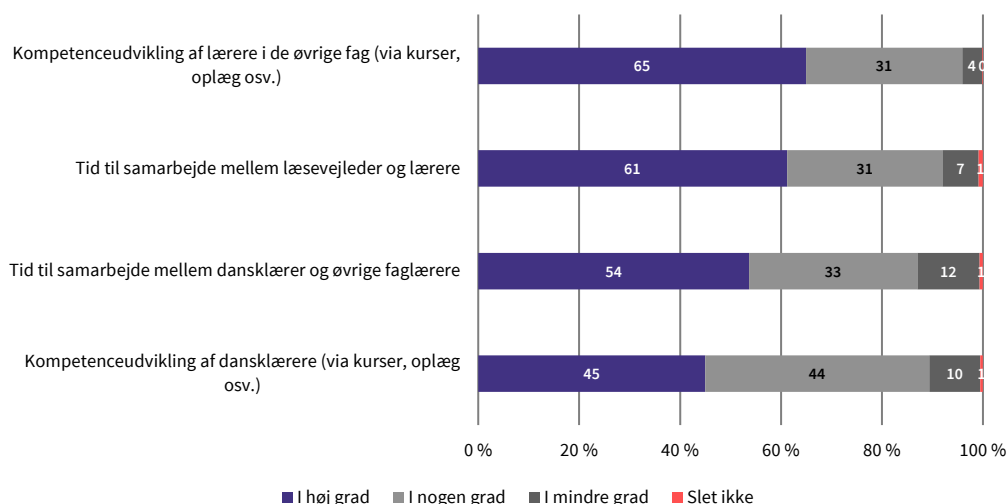
med fordel kan bruge IT-hjælpe midler. Det samme vurderer i alt 28 % af læsevejlederne ift. lærernes støtte af ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpe midler.

7.2 Muligheder og udfordringer i lærernes arbejde

I spørgeskemaet er læsevejlederne blevet spurgt til, på hvilke områder de mener, at mulighederne for lærernes arbejde kan forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for ordblinde elever. Også her bliver forskellen på læsevejledernes oplevelse af dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever tydelig.

FIGUR 7.3

På hvilke områder mener du, at mulighederne for lærernes arbejde kan forbedres, hvis man skal styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever? (N = 585)

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Figuren viser, at 65 % af læsevejlederne mener, at man i høj grad kan styrke læringsmulighederne for skolens ordblinde elever gennem kompetenceudvikling af lærere i de øvrige fag. Tilsvarende mener 45 %, at læringsmulighederne i høj grad kan styrkes gennem kompetenceudvikling af dansklærere. 61 % af læsevejlederne mener, at ordblinde elevers læringsmuligheder i høj grad kan styrkes gennem tid til samarbejde mellem læsevejledere og lærere, og 54 % mener, at læringsmulighederne i høj grad kan styrkes gennem tid til samarbejde mellem dansklærere og øvrige faglærere.

I spørgeskemaet er læsevejlederne også blevet spurgt om, hvorvidt deres skolen afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere (via kurser, oplæg osv.) ift. at skulle arbejde med ordblinde elever. Fordelingen af læsevejledernes svar ses i tabel 7.1:

TABEL 7.1

Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere (via kurser, oplæg osv.) ift. at skulle arbejde med ordblinde elever?

	Antal	Procent
Ja	243	42 %
Nej	281	48 %
Ved ikke	61	10 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: De fulde formulering af spørgsmålet er: "Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af almenlærere (via kurser, oplæg osv.) ift. at skulle arbejde med ordblinde elever?"

Når læsevejlederne spørges ind til, om skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærerne via kurser, oplæg osv. ift. at skulle arbejde med ordblinde elever, svarer 42 % af læsevejlederne "Ja", mens 48 % af læsevejlederne svarer, at skolen ikke afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere.

Læsevejlederne er også blevet spurgt om, i hvor høj grad lærerne anvender muligheden for kompetenceudvikling ift. at skulle arbejde med ordblinde elever. Se tabel 7.2 nedenfor.

TABEL 7.2

I hvilken grad anvender lærerne på din skole muligheden for kompetenceudvikling ift. at skulle arbejde med ordblinde elever?

	Antal	Procent
I høj grad	14	6 %
I nogen grad	126	52 %
I mindre grad	96	40 %
Slet ikke	1	0 %
Ved ikke	6	2 %
Total	243	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af almenlærere (via kurser, oplæg osv.) ift. at skulle arbejde med ordblinde elever?".

I de tilfælde, hvor skolerne afsætter tid til kompetenceudvikling af lærerne, svarer 6 % læsevejlederne, at lærerne i høj grad bruger muligheden for kompetenceudvikling, mens 52 % svarer, at lærerne i nogen grad bruger muligheden, og 40 % svarer, at lærerne i mindre grad bruger muligheden.

Der er en sammenhæng mellem læsevejledernes oplevelse af både dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever, og om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling.

I læsevejledernes oplevelse af både dansklærernes og de øvrige læreres arbejde med ordblinde elever ser vi en forskel i læsevejledernes svar, afhængig af om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling. Flere læsevejledere på skoler, der afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere, vurderer i høj eller nogen grad, at lærerne:

- Forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpemidler (se tabel A.12 og A.13 i appendiks A)
- Støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpemidler (støtter elevernes metakognitive strategier) (se tabel A.14 og A.15 i appendiks A)
- Giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder (se tabel A.16 og A.17 i appendiks A)
- Arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier (se tabel A.18 og A.19 i appendiks A).

Nedenfor ser vi nærmere på læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, samt læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad de øvrige lærere giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder.

Tabel 7.3 nedenfor viser læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever.

TABEL 7.3

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed. (N = 585)

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)
I høj grad	15	8	16
I nogen grad	52	46	57
I mindre grad	32	43	25
Slet ikke	1	4	2

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,007).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning?"

Tabellen viser, at i alt 67 % læsevejledere på skoler, som afsætter tid til kompetenceudviklingen af lærere, oplever, at dansklærerne i høj eller nogen grad arbejder med individuelle planer for ordblind elever, mens det tilsvarende er i alt 54 % af læsevejledere på skoler, der ikke afsætter tid til

kompetenceudvikling af lærere, der oplever, at dansklærerne i høj eller nogen grad arbejder med individuelle planer for ordblinde elever.

Tabel 7.4 nedenfor viser læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad de øvrige lærere giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder.

TABEL 7.4

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne i de øvrige fag giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed. (N = 585)

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)
I høj grad	5	1	5
I nogen grad	37	27	36
I mindre grad	53	62	57
Slet ikke	5	10	2

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En χ^2 -test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,008)

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

Tabellen viser, at i alt 42 % læsevejledere på skoler, som afsætter tid til kompetenceudviklingen af lærere, oplever, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder fx via video, lyd eller billeder, mens det tilsvarende er 28 % af læsevejledere på skoler, der ikke afsætter tid til kompetenceudvikling af lærere, der oplever, at de øvrige lærere i høj eller nogen grad giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder fx via video, lyd eller billeder.

8 Kontakt mellem skole og hjem

Forældre til børn med ordblindhed har stor indflydelse på deres børns læring i og relation til skolen. Forældrene har nemlig ansvaret for at støtte deres børns skolegang ved at støtte op om skolearbejdet og bidrage konstruktivt til samarbejdet mellem skole og hjem.

En god skolegang hviler på samarbejdet mellem skole og hjem, og ud over en stor indsats fra både skolens ledelse, læsevejleder og læreres side, så kræver det også en stor indsats fra hjemmet, når et barn har en funktionsnedsættelse som fx ordblindhed.

I dette kapitel ser vi spørgeskemaets resultater vedrørende samarbejdet mellem skole og hjem. Kapitlet viser, at:

- 55 % af læsevejlederne angiver, at skolerne ikke tildeler forældrene en fast kontaktperson på grund af deres barns ordblindhed. 45 % angiver, at skolerne tildeler forældrene en fast kontaktperson. Det er forskelligt fra skole til skole hvor ofte, der er kontakt mellem hhv. forældrene og kontaktpersonen/skolen vedrørende barnets ordblindhed. I alt 51 % af skolerne er i kontakt med forældrene vedrørende barnets ordblindhed i gennemsnit hvert kvartal.
- 67 % af skolerne tilbyder kurser eller lign. til forældre, hvor de kan få vejledning i at støtte deres ordblinde barn med fx lektier eller brug af IT-hjælpe midler enten på skolen eller i et andet regi (fx på en anden skole eller i kommunalt regi). 30 % af skolerne tilbyder ikke kurser til forældrene.

8.1 Forældrenes kontakt til skolen

Skolerne kan udvælge en fast kontaktperson, som forældre til børn med ordblindhed kan henvende sig til, hvis de har spørgsmål eller på anden måde vil drøfte den undervisning, deres ordblinde barn modtager på skolen. Tabel 8.1 viser fordelingen af skoler med hensyn til, om de har tildelt forældrene en fast kontaktperson.

TABEL 8.1

Får forældrene tildelt en fast kontaktperson på grund af deres barns ordblindhed?

	Antal	Procent
Ja	265	45 %
Nej	320	55 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ikke har svaret "Der er ikke nogen kommunikation mellem forældre og skole" på spørgsmålet "Hvordan foregår kommunikationen typisk mellem skolen og forældre til ordblinde elever?".

Tabellen viser, at 45 % af læsevejlederne angiver, at skolerne tildeler forældrene en fast kontaktperson på grund af deres barns ordblindhed, mens 55 % angiver, at skolerne ikke tildeler forældrene en fast kontaktperson.

Det er forskelligt fra skole til skole, hvor ofte der er kontakt mellem forældrene og kontaktpersonen/skolen vedrørende barnets ordblindhed.

TABEL 8.2

Hvor ofte er der i gennemsnit kontakt mellem forældre og kontaktperson/skolen vedrørende barnets ordblindhed?

	Antal	Procent
Mindst en gang om måneden	28	11 %
Hvert kvartal	107	40 %
Halvårligt	82	31 %
Årligt	42	16 %
Hvert andet år	1	0 %
Mindre end hvert andet år	5	2 %
Total	265	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" på spørgsmålet "Får forældrene tildelt en fast kontaktperson på grund af deres barns ordblindhed?".

Tablet 8.2 viser, at 11 % af læsevejlederne svarer, at der i gennemsnit er kontakt mellem forældre og kontaktperson/skolen mindst én gang om måneden, og 40 % svarer, at der er kontakt hvert kvartal. 31 % svarer, at der er kontakt halvårligt, mens 16 % svarer, at der i gennemsnit er kontakt årligt. 2 % svarer, at der i gennemsnit er kontakt mellem forældre og skole vedrørende barnets ordblindhed mindre end hvert andet år.

8.2 Skolernes tilbud om kurser til forældre

Skolerne kan vælge at tilbyde kurser til forældre til ordblinde børn, hvor de kan få vejledning i fx brugen af IT-hjælpemidler eller i, hvordan de støtter deres ordblinde barn med lektierne.

TABEL 8.3

Tilbyder skolen kurser eller lign. til forældre, hvor de kan få vejledning i at støtte deres ordblinde barn med fx lektier eller brug af IT-hjælpemidler?

	Antal	Procent
Ja, på skolen	238	41 %
Ja, men tilbuddet varetages ikke på skolen (det afholdes fx på en anden skole eller i kommunalt regi)	151	26 %
Nej	177	30 %
Ved ikke	19	3 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Tabel 8.3 viser, at 41 % af læsevejlederne svarer, at skolerne selv tilbyder kurser eller lign. til forældre, hvor de kan få vejledning i at støtte deres ordblinde barn med fx lektier eller brug af IT-hjælpemidler. 26 % svarer, at skolerne tilbyder kurser eller lign, men at tilbuddet ikke varetages på skolen, men fx på en anden skolen eller i kommunalt regi. 30 % svarer, at skolerne ikke tilbyder kurser til forældrene.

Appendiks A – Tabeller

TABEL A.1

Hvad er din stillingsbetegnelse? (N = 58)

	Antal	Procent
Pædagogisk leder	13	22 %
Skoleleder	6	10 %
Ordblindelærer	14	24 %
Ressourcecenterleder	7	12 %
Læringsvejleder	9	16 %
Specialundervisningslærer	11	19 %
Andet	22	38 %
Total	82	141 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse mere end ét felt, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Nej" på spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?".

TABEL A.2

Hvor mange ordblinde elever går der på din skole?

	Under 350 (N = 224)	350-600 (N = 207)	Over 600 (N = 152)	Total (N = 583)
	(%)	(%)	(%)	(%)
0	3	0	0	1
1-5	21	1	0	9
6-10	26	6	6	14
11-20	29	32	22	28
21-30	18	26	26	23
31-40	2	21	16	12
Over 40	1	14	30	13
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi < 0,001).

TABEL A.3

Hvor mange undervisningslektioner (å 45 min.) om ugen er de ordblinde elever typisk i undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning? (N = 546)

	Gennemsnit
<i>Undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning: Hvor mange undervisningslektioner (å 45 min.) om ugen, er de ordblinde elever typisk i denne type undervisningsforløb?</i>	3,81

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ikke har angivet, at ingen af skolens ordblinde elever modtager undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning i en afgrænset periode.

TABEL A.4

Hvor mange gange deltager de ordblinde elever typisk i undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning i løbet af deres tid på din skole? (N = 546)

	Gennemsnit
<i>Undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning: Hvor mange gange deltager de ordblinde elever typisk i denne type forløb i løbet af deres tid på din skole?</i>	4,83

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der ikke har angivet, at ingen af skolens ordblinde elever modtager undervisning i en mindre gruppe uden for den almene undervisning i en afgrænset periode.

TABEL A.5

Læsevejledernes svar på, om der udarbejdes en individuel plan (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind, fordelt på kommunal handleplan.

	Ja, der findes en kommunal handleplan med faste procedurer for, hvordan skolerne skal agere ift. udredning og/eller undervisningstilbud til ordblinde elever (n = 184)	Ja, der findes en kommunal handleplan med værdier og overordnede linjer for arbejdet med ordblinde elever (n = 263)	Nej, der findes ingen kommunal handleplan, det er op til de enkelte skoler (n = 90)	Ved ikke (n = 48)	Total (n = 585)
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Ja	68	67	46	38	61
Nej	28	30	51	46	34
Ved ikke	4	3	3	17	4
Total	100	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi < 0,001)

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"Udarbejdes der en individuel plan (fx en handleplan eller en tilføjelse til elevplanen), når en elev udredes som ordblind?"

"Findes der en kommunal handleplan for arbejdet med ordblinde elever?"

TABEL A.6

Har lærerne adgang til de IT-hjælpemidler, som ordblinde elever anvender?

	Antal	Procent
Ja	564	96 %
Nej	13	2 %
Ved ikke	8	1 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

TABEL A.7

Hvilken efteruddannelse har du, eller er du i gang med at tage? (N = 585)

	Antal	Procent
Læsevejlederdiplomuddannelse	224	38 %
Enkelte moduler på læsevejlederdiplomuddannelse	113	19 %
Læsevejlederuddannelse (ikke diplomuddannelse)	174	30 %
Ordblindelærer	55	9 %
Anden pædagogisk diplomuddannelse, fx i specialpædagogik	67	11 %
Kortere kurser med fokus på udredning af ordblinde elever	159	27 %
Kortere kurser med fokus på undervisning af ordblinde elever	200	34 %
Andet	72	12 %
Ingen	21	4 %
Total	1.085	185 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Det har været muligt at afkrydse mere end ét felt, hvorfor procenterne summer til mere end 100 %.

TABEL A.8

Læsevejledernes svar på, i hvilken grad de føler sig fagligt klædt på til at varetage opgaver vedrørende ordblinde elever, fordelt på antal år om læsevejleder.

	0-2 år (N = 81)	3-5 år (N = 110)	6-10 år (N = 155)	Mere end 10 år (N = 181)	Total (N = 527)
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
I høj grad	17	31	39	48	37
I nogen grad	65	62	56	48	56
I mindre grad	17	6	5	3	6
Slet ikke	0	1	1	1	1
Total	100	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" på spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de fire grupper (p-værdi < 0,001).

Note: Den fulde formulering af spørgsmålet er: "Føler du dig fagligt klædt på til at varetage dine opgaver vedrørende ordblinde elever?"

TABEL A.9

Læsevejledernes svar på, i hvilken grad de føler sig fagligt klædt på til at varetage opgaver vedrørende ordblinde elever, fordelt på skolestørrelse.

	Under 350 (N = 203)	350-600 (N = 185)	Over 600 (N = 137)	Total (N = 525)
	(%)	(%)	(%)	(%)
I høj grad	27	40	47	37
I nogen grad	63	54	49	56
I mindre grad	9	6	3	6
Slet ikke	1	0	1	1
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" på spørgsmålet "Arbejder du som læsevejleder?"

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,004).

Note: Den fulde formulering af spørgsmålet er: "Føler du dig fagligt klædt på til at varetage dine opgaver vedrørende ordblinde elever?"

TABEL A.10

Findes der en kommunal læsekonsulent eller lign., som de enkelte læsevejledere/skoler kan trække på?

	Antal	Procent
Ja	497	85 %
Nej	77	13 %
Ved ikke	11	2 %
Total	585	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

TABEL A.11

Har du gjort brug af kommunale kompetencer, fx en kommunal læsekonsulent eller lign.?

	Antal	Procent
Ja	451	91 %
Nej	46	9 %
Total	497	100 %

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: Spørgsmålet er stillet til respondenter, der har svaret "Ja" på spørgsmålet "Findes der en kommunal læsekonsulent eller lign., som de enkelte læsevejledere/skoler kan trække på?"

TABEL A.12

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	20	10	18	15
I nogen grad	68	69	70	69
I mindre grad	12	21	11	16
Slet ikke	0	0	0	0
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En χ^2 -test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,008).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

TABEL A.13

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne i de øvrige fag forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	5	1	0	3
I nogen grad	32	24	45	29
I mindre grad	60	67	50	63
Slet ikke	3	8	5	5
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,001).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) forbereder undervisningen, så den understøtter ordblinde elevers mulighed for at bruge IT-hjælpe midler?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

TABEL A.14

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpe midler, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	15	6	7	10
I nogen grad	55	49	59	52
I mindre grad	29	42	30	36
Slet ikke	1	2	5	2
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,001).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpe midler (støtter elevernes metakognitive strategier)?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

TABEL A.15

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne i de øvrige fag støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpemidler, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	3	1	2	2
I nogen grad	31	21	30	26
I mindre grad	62	66	66	64
Slet ikke	5	13	2	8
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,001).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) støtter ordblinde elever i hvor og hvordan, de med fordel kan bruge IT-hjælpemidler (støtter elevernes metakognitive strategier)?" "Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning?"

TABEL A.16

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	13	8	20	11
I nogen grad	56	48	43	51
I mindre grad	29	41	34	35
Slet ikke	2	3	2	2
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,025)

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpemidler i deres undervisning?"

TABEL A.17

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne i de øvrige fag giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	5	1	5	3
I nogen grad	37	27	36	32
I mindre grad	53	62	57	57
Slet ikke	5	10	2	7
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,008).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) giver ordblinde elever mulighed for at løse opgaver på andre måder, fx via video, lyd eller billeder?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

TABEL A.18

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	15	8	16	12
I nogen grad	52	46	57	49
I mindre grad	32	43	25	37
Slet ikke	1	4	2	2
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,007).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at dansklærerne arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

TABEL A.19

Læsevejledernes oplevelse af, i hvilken grad lærerne i de øvrige fag arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier, fordelt på om skolen afsætter tid til kompetenceudvikling ift. ordblindhed.

	Ja (N = 260) (%)	Nej (N = 281) (%)	Ved ikke (N = 44) (%)	Total (N = 585) (%)
I høj grad	3	1	2	2
I nogen grad	28	17	34	23
I mindre grad	60	66	52	62
Slet ikke	8	16	11	12
Total	100	100	100	100

Kilde: EVA's spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere, 2020.

Note: En chi²-test viser, at der er signifikant forskel på fordelingen i de tre grupper (p-værdi = 0,002).

Note: De fulde formuleringer af spørgsmålene er:

"I hvilken grad oplever du generelt, at lærerne i de øvrige fag (fx i matematik, engelsk, madkundskab) arbejder med individuelle planer for ordblinde elever, fx tilpasser opgaver og lektier?"

"Afsættes der på din skole tid til kompetenceudvikling af lærere ift., hvordan de skal støtte ordblinde elever i at anvende IT-hjælpe midler i deres undervisning?"

Appendiks B – Metodeappendiks

Formål

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen blandt læsevejledere i folkeskolen er at tilvejebringe et kvantitativt billede af skolernes praksis for arbejdet med ordblinde elever. Undersøgelsen afdækker blandt andet, hvad der kendetegner den undervisning, ordblinde elever modtager, herunder skolernes brug af forskellige undervisningstilbud, brugen af IT-hjælpemidler i undervisningen og forskellige lærergruppers tilgange til undervisningen af ordblinde elever. Undersøgelsen afdækker ligeledes rammerne for undervisningen af ordblinde elever, såsom kommunale handleplaner og skolers retningslinjer.

Udarbejdelse og pilottest

Spørgeskemaet til undersøgelsen blandt læsevejledere i folkeskolen er udarbejdet af EVA. Undersøgelsen er tilknyttet en ekspertgruppe, som har fungeret som sparringspartnere og kritiske læsere og dermed har bidraget til at skærpe EVA's analytiske blik fra projektopstart til projektafslutning. Ekspertgruppen har bidraget med sparring om spørgeskemaets emner og spørgsmål.

Spørgeskemaet er pilottestet af Epinion. Seks læsevejledere deltog i pilottesten. På baggrund af kommentarerne fra pilotgruppen blev der foretaget mindre justeringer i spørgeskemaet, blandt andet tilføjelser af svarkategorier samt præciseringer af ordlyden af bestemte spørgsmål og svarkategorier.

Population

Dataindsamlingen er varetaget af Epinion. Undersøgelsen er gennemført som en totalundersøgelse blandt alle landets folkeskoler. Indledningsvist er der rettet henvendelse til folkeskoler på baggrund af et udtræk fra Institutionsregisteret⁴. Heri er målgruppen (1.183 skoler) er defineret ved følgende kriterier:

- **Enhedsart:** *Afdeling (underordnet enhed) og Institutioner uden enheder*
- **Institutionstype:** *Folkeskoler*

⁴ <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/institutionsregisteret>.

- **Elevbestand⁵**: Skolerne har som minimum elever på ét klassetrin fra 1.-9. klasse⁶. Således frasorteres 10.-klasses-centre og lignende.

Kontaktgrundlag

Undersøgelsens kontaktgrundlag er indsamlet via skolernes ledelse. Invitationsmailen indeholdt informationer om undersøgelsens baggrund og formål samt information om databrug og datasikkerhed. I brevet er skolens ledelse blevet bedt om at uploade navn og e-mailadresse på den læsevejleder på skolen med bedst kendskab til skolens arbejde med ordblinde elever. Såfremt skolen ikke har haft en læsevejleder, er skolens ledelse blevet bedt om at angive den medarbejder på skolen, der er tættest involveret i arbejdet, fx en pædagogisk leder eller alternativt en ordblindelærer. Kontaktgrundlaget er opnået ved følgende indsamlingsdesign⁷:

- **E-mailinvitation**: 20. marts 2020 har 1.183 skoler modtaget en e-mailinvitation i deres hovedpostkasse.
- **Første e-mailpåmindelse**: 26. marts 2020 er der sendt en e-mailpåmindelse ud til de skoler, der endnu ikke havde uploadet kontaktoplysninger og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 1.025 en påmindelse.
- **Anden e-mailpåmindelse**: 1. april 2020 er der sendt en e-mailpåmindelse ud til de skoler, der endnu ikke havde uploadet kontaktoplysninger og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 872 en påmindelse.
- **Telefonisk påmindelse**: I perioden 23. april - 15. maj 2020 er der foretaget telefoniske påmindelser af de skoler, der endnu ikke havde uploadet kontaktoplysninger og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen.
- **Tredje e-mailpåmindelse**: Den 7. maj 2020 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til de skoler, der havde modtaget en telefonisk påmindelse, men fortsat ikke havde uploadet kontaktoplysninger. I alt modtog 204 en påmindelse.

I alt har 822 skoler (69 %) takket ja til at deltage i undersøgelsen og angivet kontaktoplysninger på skolens læsevejleder.

Gennemførelse

Data er indsamlet i perioden fra 4. maj til og med d. 9. juni 2020. Invitationsmailen indeholdt informationer om undersøgelsens baggrund og formål samt information om databrug og datasikkerhed. Såfremt modtageren ikke kendte til skolens praksis for arbejdet med ordblinde elever, blev pågældende bedt om at videresende mailen til den person på skolen, der har kendskab til skolens praksis for ordblinde elever.

⁵ Tallene er hentet via Excel-adgang på <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/14.aspx> og koblet til Institutionsregisteret via institutionsnummeret.

⁶ Ved manuel gennemgang af de frasorterede skoler er der fundet 14 skoler med elever i 1.-9. klasse, som ikke fremgik af tallene for elevbestand. Disse indgår i den endelige population af skoler.

⁷ Afsnittet beskriver indsamlingsdesignet for hovedparten af respondenterne. Da der er indsamlet kontaktoplysninger på 125 læsevejledere i perioden efter første e-mailinvitation, har disse modtaget mellem én og tre skriftlige henvendelser inden de telefoniske påmindelser.

Nedenfor fremgår en tidsmæssig oversigt over udsendelsesprocedure og indsamlingsmetode for undersøgelsens samlede forløb:

- **E-mailinvitation:** 4. maj 2020 er der udsendt e-mailinvitationer med unikke weblinks til 822 læsevejledere.
- **Første e-mailpåmindelse:** 11. maj 2020 er der sendt en e-mailpåmindelse ud til alle læsevejledere, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 564 en påmindelse.
- **Anden e-mailpåmindelse:** 18. maj 2020 er der sendt en e-mailpåmindelse ud til alle læsevejledere, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 373 en påmindelse.
- **Telefonisk påmindelse:** I perioden 20. maj - 3. juni 2020 er der foretaget telefoniske påmindelser af de skoler, hvis læsevejleder endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen.

Svarprocent og bortfald

Der er opnået 585 gennemførte besvarelser, hvilket giver en samlet svarprocent på 71 % blandt læsevejlederne⁸.

Der er gennemført en bortfaldsanalyse på skoleniveau, hvor der er foretaget en sammenligning mellem fordelinger af besvarelser med fordelinger blandt populationen på følgende baggrundsvARIABLE: Karaktergennemsnit af bundne prøver, skolestørrelse (målt på elevbestand) og region.

⁸ I opgørelsen er fraregnet to respondenter, der har oplyst, at de ikke er i målgruppen.

Baggrundsvariable	Besvarelser		Kontaktgrundlag			Population		
	Antal	Andel	Antal	Andel	Svarprocent	Antal	Andel	
Skolestørrelse (elevbestand) ⁹	Under 350	224	38 %	310	38 %	72 %	437	37 %
	350-600	207	35 %	283	35 %	73 %	405	34 %
	Over 600	152	26 %	222	27 %	68 %	328	28 %
	Ukendt	2	0 %	5	1 %	40 %	13	1 %
Karaktergen-nemsnit ¹⁰	Under 6,8	124	21 %	162	20 %	77 %	237	20 %
	6,8-7,5	153	26 %	217	26 %	71 %	312	26 %
	Over 7,5	149	25 %	207	25 %	72 %	297	25 %
	Ukendt	159	27 %	234	29 %	68 %	337	28 %
Region ¹¹	Hovedstaden	108	18 %	164	20 %	66 %	253	21 %
	Midtjylland	149	25 %	216	26 %	69 %	308	26 %
	Nordjylland	85	15 %	106	13 %	80 %	148	13 %
	Sjælland	86	15 %	125	15 %	69 %	195	16 %
	Syddanmark	157	27 %	209	25 %	75 %	279	24 %
Total	585	100 %	820	100 %	71 %	1.183	100 %	

Kilde: Epinions opgørelse over bortfaldet ved spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere i folkeskolen (2020).

Bortfaldsanalysen viser, at der generelt ikke er store forskelle mellem besvarelses- og populationsfordelinger. De største forskelle ses for baggrundsvariablen *region*, hvor læsevejledere fra Region Hovedstaden er svagt underrepræsenteret blandt besvarelsesne, mens læsevejledere fra Region Syddanmark er svagt overrepræsenteret. Den største forskel mellem besvarelses- og populationsfordelinger er på 3 procentpoint, hvilket må betragtes som en mindre afvigelse. EVA vurderer, at data er repræsentative for de målte baggrundsvariable, og at den gennemførte bortfaldsanalyse ikke giver anledning til at vægte data.

⁹ Tallene er hentet via Excel-adgang på <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/14.aspx> og koblet til Institutionsregisteret via institutionsnummeret.

¹⁰ Tallene er hentet via Excel-adgang på <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/13.aspx> og koblet til Institutionsregisteret via institutionsnummeret.

¹¹ Oplysningen indgår i Institutionsregisteret.

Analyse af data

Data fra spørgeskemaundersøgelsen er fremstillet via frekvenstabeller og krydstabeller. I det omfang der er anvendt krydstabeller, har vi anvendt signifikanttest (χ^2 -test) til at afgøre, om der er sammenhæng mellem de to variable.

Under hver tabel er signifikansniveauet er angivet ved p-værdien. Ved enkelte tabeller, hvor χ^2 -testen var behæftet med usikkerhed (da der er under fem forventede observationer i minimum 20 % af cellerne i tabellen), er der foretaget ekstra tests, hvor kategorier med få besvarelser er blevet slået sammen for på den måde at kontrollere konklusionerne af χ^2 -testene.

Kortlægning af folkeskolens praksis for arbejdet med ordblinde elever

© 2020 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er udgivet i elektronisk form på www.eva.dk og er trykt til eget forbrug.

Publikationen kan ikke købes.

Illustrator: Ida Rørholm Davidsen

Grafik: BGRAPHIC

ISBN (www) 978-87-7182-433-9

ISBN 978-87-7182-440-7

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk